SVENSKA SKIDLÄRARFÖRENINGEN

1958—1978

SVENSKA SKIDLÄRARFÖRENINGEN

ÅRSBOK 1978

Innehållsförteckning

FÖRORD
Rune Sundmark

PRESENTATION AV ARTIKELFÖRFATTARNA

BAKGRUNDEN TILL SVENSKA SKIDLÄRARFÖRENINGEN
Olle Rimfors

SÅ KOM SKIDLÄRARFÖRENINGEN TILL
Calle Briandt

INTERSKI - DEN INTERNATIONELLA ORGANISATIONEN FÖR SKIDUTBILDNING
Dr Adolf Odermatt

NÄR VI KOM MED I DET INTERNATIONELLA SKIDLÄRARFÖRBUNDET - ISIA/ISV
Dick Wälivara

EPISODER UR MITT LIV PÅ SKIDOR
Pinnen Wilhelmsson

60-, 70-, 80-, TALEN, DECENNIER MED HÖG PULS
Rune Sundmark

FÖRSTA SVENSKA SKIDLÄRARMÄSTERSKAPET
Ingemar Hellström

SOM SKIDLÄRARE I AUSTRALIEN
Klaus Lindqvist

FREESTYLESKIDÅKNING I SKIDSKOLAN - FINNS DET PLATS FÖR DET?
Pelle Sederholm

KURS ALPHA I RIKSGRÄNSEN 1978
Staffan och Eva Lundström, Pelle Eklund

FÖRENINGENS STYRELSER GENOM ÅREN

Förord

Rune Sundmark

Vad är detta? Det är det första blygsamma försöket att åstadkomma en årsbok för föreningen. Varje förening med självaktning har en sådan. I år fyller vi 20 år - självkänslan borde alltså ha infunnit sig. Det stämmer. Vi tackar de skribenter som känt stundens allvar och bidragit till denna publikations tillblivelse. De kan räkna sig till vår tids pionjärer. Vi hoppas denna tilltagsenhet skall mana till efterföljd. På så sätt blir detta ryck måhända en uppryckning? Kineserna i östern säger att det inte går att göra en lång resa utan att man tar de första stegen.

Denna förening är speciell i så måtto att den samlar en hel del medlemmar som är medlemmar även i andra skidorganisationer. Medlemsskapet i Skidlärarföreningen betyder dock att varje individ deltar i sin egenskap av skidpedagog - som utbildare. Det är denna grundgemenskap och ett gott kamratskap som bildar förutsättningen för föreningen. Att vara med här innebär, att man vill bli en bättre skidlärare - helst den bästa. Vi har ännu inte blivit en skidvärldens SACO, utan arbetar än så länge mest med fortbildning av redan verksamma skidlärare och numer också med en viss grundutbildning till skidlärare. Allt detta medför ett stort ansvar både för styrelse och för den enskilde medlemmen. Målet är ju att hålla en hög kvalitet på den svenska skidskolan!

Dagens nivå har nåtts mycket tack vare pionjärernas arbete och framsynthet. Det är med det arvet som vi kan arbeta vidare. Under den period som gått kan man tycka att utvecklingen tidvis inte skyndat fort nog. De senaste åren har dock takten ökat betydligt vilket har satt organisationen i ett påfrestande grepp. Vi har känt av våra begränsningar, men också sett möjligheterna. Tillåt mig att citera handboken om konsten att flyga perfekt - förutsatt att man är en fågel - Jonathan Livingstone Seagull - där övermåsen säger till elev: "The trick Fletcher, is that we are trying to overcome our limitations in order, patiently"... En hög målsättning ingår som nödvändig del i allt utvecklingsarbete.

Utveckling är inte bara vingburen flykt - det är mest ett jordnära slit, att gräva där man står. Det är den dagliga insatsen som betyder något. Det finns dock en risk för en joggning på stället, som inte för någonstans. Viktigt är också att känna till något om det förflutna. Att känna rötterna - ursprunget! Inför jubileet har det lyckats oss att samla föreningens arkiv på en och samma plats. Förutsättningarna finns nu att kunna teckna föreningens historia. Till det här jubileet har vi dock bara kunnat vaska fram några korn av en svårgripbar epok om två decennier. Håll till godo med vår mix av då och nu!

Presentation av artikelförfattarna

Olle Rimfors är en av de stora pionjärerna inom svensk skidsport. Han var med om att grunda föreningen, blev dess förste ordförande och dess förste hedersmedlem. Olle Rimfors har passerat de åttio åren, men är fortfarande aktiv med pennan, skriver artiklar och ger sig in i den skidtekniska debatten. På så sätt framstår han som ett föredöme som medlem. Att ge honom rättvisa i en kort presentation är inte möjligt, för det krävs det en bok.

Calle Briandt är känd som skapare av de svenska tävlingsframgångarna inom utförsåkning. Calle Briandt var med om att bilda föreningen och var aktiv inom styrelsen under flera år. Calle är numer ledare för Svenska Skidförbundets alpina kommitté. Välkänd idéspruta och tillskapare av S-ALP och tidskriften Alpin Skidsport. Representerar Skidförbundet i Svenska Skidskolans Råd.

Dick Wälivara var under ett intensivt skede föreningens sekreterare och representant i Svenska Skidskolans Råd och bidrog till att föreningen kom att anslutas internationellt. Har fransk skidlärarexamen. Blev sedan styrelseledamot av ISIA, det internationella skidlärarförbundet. Arrangerade ISIA-mötet i Riksgränsen 1975. Internationellt inriktad. Specialitet: säkerhetsfrågor. Numer verksam inom skidutrustningsbranschen.

Pinnen Wilhelmsson, föreningens ordförande, kom sent med i föreningen. Han tog sin skidlärarexamen vid en ålder då andra normalt har lämnat skidåkningen. Kan blicka tillbaka på ett långt liv som färdledare, skidlärare och hotellägare. Var tidigare ordförande i arbetsgruppen för yrkesverksamma skidlärare. En yrkesman i ordets bästa bemärkelse.

Ingemar Hellström är föreningens nuvarande sekreterare. Är en mycket mångsidig person som förenar sekreterarskapet med en förankring i skidskoleverksamhet. Skidskoledirektör.

Klaus Lindqvist är född i Finland och är numer verksam som gymnastikdirektör i Stockholm. Han har både finsk och fransk skidlärarexamen och har arbetat som professionell både i Frankrike, USA och Australien. Författare av skidhandbok. Varit medlem av styrelsen i den finska skidlärarföreningen.

Staffan Lundström är en av våra utbildare, gymnastikdirektör i Luleå, men Kirunabo från födseln. En skidbegåvning som nu arbetar för Friluftsfrämjandets skidkommitté Arbetar även säsongen 79 i USA. Staffan har skrivit rapporten från kurs Alpha tillsammans med sin fru *Eva*, som även hon är skidlärare. *Pelle* "Fix" *Eklund* är välkänd profil och yrkesverksam skidlärare i Riksgränsen. Pelle har gjort mångåriga studiebesök på de amerikanska skidorterna och är en frälst fristilsåkare.

Rune Sundmark är föreningens v ord förande med ansvar för informationen till press och medlemmar. Representerar föreningen i Svenska Skidskolans Råd och i ISIA. Skidskribent. Översätter skidhandböcker. Kirunabo. Redaktör för årsboken 1978/79.

Adolf Odermatt, Interskis ordföranden. Artikeln är en översättning från den österrikiska skidlärarföreningens officiella organ, Ski Welt.

Pelle Sederholm, är en ung, relativt nybliven skidlärare. Han har dock stor erfarenhet av fristil och har turnerat och tävlat i Europa och USA. Är USA-frälst och inställd på att bli yrkesverksam skidlärare.

Bakgrunden till Svenska Skidlärarföreningen

Olle Rimfors

Svensk skidundervisning torde på allvar ha framträtt först 1927-28. Den var av naturliga skäl mycket amatörmässig och förekom som kurs vid nyårsskiftet på Högfjället i Storlien. Ledaren var en av våra första pionjärer för utförsåkningen i Sverige, nämligen Gunnar Dyhlén, som biträddes av flera intresserade, självlärda medhjälpare som Helge Lindau, Olle Rimfors m fl. Det hela var sportsligt, kamratligt och trivsamt. Följden blev också ett stegrat intresse och ökad färdighet.

Skidkurserna blev populära och antalet elever ökades varje år när kursen upprepades. Ofta återkom samma elever, varför dessa fick samlas för sig som "repetitionskursen".

Efter Rimfors´ och Bergmans studieresa till alperna 1934 var det dags att organisera en permanent "skidskola". Detta skedde också i Storlien vid nyårsskiftet 1934-35 genom försorg av ordföranden i Skidfrämjandet, Ivar Holmqvist biträdd av Olle Rimfors. Som permanent skidlärare engagerades Sigge Bergman. Skidkursverksamheten fortgick alltjämt parallellt med skidskolan och breddades med åren till vad den är i dag.

Alltfler elever i skidkursverksamheten utvecklades till lämpliga instruktörer och behovet av auktoriserade skidlärare gjorde sig alltmer gällande.

I samarbetet mellan Skidfrämjandet och Sv. Skidförbundet instiftades därför Svensk Skidlärarexamen 1938, då de första svenska skidlärarna examinerades.

Hittills har ca 300 svenska skidlärare utexaminerats. Den svenska skidskoleverksamheten under Rimfors´ ledning kom att fram till 1950 koncentreras till Fjällkedjans anläggningar i Sälen, Storlien, Hemavan och Riksgränsen. Verksamheten pågick varje säsong från december till maj månad. Kvaliteten på dessa anläggningars engagerade skidlärare hölls på högsta nivå tack vare upprepade studieresor till alperna samt det faktum att det varje år anställdes minst en särskilt utvald kontinental skidlärare.

Behovet av kontakt med kontinentens skidutveckling och dess skidlärares höga kompetens gjorde sig dock starkt gällande.

En kontakt som kom att få betydande följdverkan var den Internationella Skidlärarkonferensen (sedermera kallad Interski) i Storlien år 1957. - Den pågick nära en hel vecka med stort svenskt deltagande. Från svenskt håll gjordes fina insatser med demonstrationer och föredrag. Bl a skulle ett särskilt sammanträde ordnas för yrkesskidlärare - Berufsskilehrer (vad som skulle komma att bli ISIA, den internationella skidlärarföreningen). Som ordförande under detta sammanträde utsågs Rimfors. På sammanträdet förekom många, för en yrkesskidlärare, intressanta frågor som för sin lösning såg ut att kräva kontakter mellan nationerna i fortsättningen.

Då visade det sig att vi här i Sverige saknade ett instrument för denna speciella kontakt internationellt. Detta var en brist som måste hävas och så skedde också, på förslag av Rimfors efter mötet med yrkesskidlärarna.

Den första svenska skidlärarexamen, 1—5 februari 1938

Enligt förteckning avlade nio personer skidlärarexamen detta första år. På bilden, som är tagen nedanför Nya Högfjällshotellet i Storlien, har vi kunnat identifiera fyra stycken av dessa nio. Nummer två från vänster är Rolf Harstad och nummer tre, Jens af Trampe, nummer sju Einar Hansson och nummer åtta är Curt Paulsson. Alla dessa var från Jämtland. Övriga namn på dem som avlade examen är Erland Almkvist, Stockholm, Curt Bjurberg, Östersund, Åke Ditzinger, Stockholm, Rolf Gülich, Göteborg och Sven Rämsby, Bromma.

I examensnämnden ingick bl a Sixtus Jansson, ordföranden i Svenska Skidförbundet, nummer fyra från vänster, Sigge Bergman, här examenschef, nummer fem från vänster. Vidare ingick i examensnämnden Ivar Holmqvist, ordföranden i Främjandet och Sven Swärd, Sveriges specialist på fjäll. Examen pågick i dagar fem och omfattade: utför, längd och fjällkunskap.

Enligt Curt Paulsson tillkom svensk skidlärarexamen efter idé av Sigge Bergman, som vid denna tidpunkt var på väg in i Svenska Skidförbundet. Mönstret för examen hämtade man för den alpina delen från Österrike. I målsättningen med examen ingick också att man skulle bereda jobb för duktiga manliga skidlärare även vintertid - särskilt för fjällbor. Det skulle dock dröja ytterligare tjugo år innan de uppgifterna kunde läggas på en förening för skidlärare.

Observera hur på bilden de flesta har keps. Tydligen skall den vara vit - adelsmärket för dem som ville synas. Slalombrallorna har just blivit på modet, medan några plusfourer segt hänger kvar. Slips verkade inte vara något hinder för en aktiv skidlärare. Skidmodet är här i sin linda.

Den stora konferensens tekniske expert, professor Kruckenhauser, skulle då ha en större teknisk - pedagogisk demonstration i Åre påföljande dag och därför transporterades alla konferensdeltagare till Åre.

På tåget passade Rimfors på att fråga de många svenska skidlärare som var med på resan om de var intresserade av en "svensk skidlärarförening" motiverad av de samtal som förts dagen innan i Storlien med de kontinentala yrkesskidlärarna.

Intresset visade sig vara allmänt och redan på kvällen vid återkomsten till Storlien ordnades ett konstituerande möte för bildandet av en svensk skidlärarförening. Härvid utsågs en kommitté med Rimfors som ordförande och Calle Briandt som sekreterare att utarbeta förslag till stadgar för föreningen till nyårsskiftet 1957-58, då ett nytt sammanträde skulle ske. Övriga medlemmar i kommittén var Torsten Kjessel, Curt Paulsson, Sune Nilsson och Elsa Weise. Eftersom den ekonomiska situationen endast medgav samarbete mellan delegater som kunde kontakta varandra utan nämnvärda resor så skedde vårt arbete med stadgarna där vi bodde (3 stycken bildade ett arbetsutskott, nämligen Olle Rimfors, Calle Briandt och Curt Paulsson) och hemma hos Rimfors i Åre.

Vid föreningens sammanträde i Storlien på nyåret 1958 utsågs som ordförande för sammanträdet Calle Briandt och stadgarna antogs med smärre ändringar. Som ordinarie ordförande utsågs Olle Rimfors samt som sekreterare Curt Paulsson och som ledamöter Calle Briandt och Inger Phil och som kassör Affe Westman. Från och med den 3 januari utsågs Acke Fahlén som sekreterare. Därmed var föreningen startad.

Skidskolan i Riksgränsen omkring 1950. Teknikåkning i Apelsinklyftan. I täten Olle Rimfors. Foto: Sven Hörnell.

Så kom skidlärarföreningen till

Calle Briandt

Det var i Storlien 1957, internationell skidundervisningskongress; första gången som det som sedermera skulle bli INTERSKI förlagts till Sverige. Vi skidlärare var spända av nyfikenhet. Eliten av yrkesskidlärare från Mellaneuropa var samlad. Här hemma hade vi hört talas om den österrikiska "Skilehrplan" och även sett de "rödtröjade" med hårt klossade skidor, elegant svänga i extremt effacerade skråställningar. Skulle man verkligen åka utför på det här sättet? Österrikarna menade att rörelsemönstret och metodiken byggde på tävlingsåkningen. Jag hade mycket svårt att finna mig i detta sätt att åka skidor på - milsvid väg från naturlig skidåkning. Vilken nation visade upp den för mig naturligaste tekniken?

Den här kongressen i Storlien står fortfarande som ett föredöme, deltagarna fick åka skidor hela dagarna. Numera är Interski en tummelplats för show, klädelegans, koreografi; det gäller att "sälja produkterna". Hur som helst, vi åkte med yrkesskidlärare från de ledande alpina länderna. De i sin tur hade oss som instruktörer i längdåkning. Mest kommer jag ihåg en schweizare som briljerade på tre språk i sin instruktion. På kvällarna fördes nattlånga diskussioner om teknik-metodik. Jag träffade då en ensam, fransk skidlärare, han var viss president i den franska skidlärarföreningen. Vi fann varandra helt. Vart är österrikarna på väg? Fransmannen talade fort, engagerat och som tur var, demonstrerade han livligt på golvet hur man skulle åka skidor. Den naturliga skidåkningen fann jag då i den franska skidskolan. Hur skulle vi få utbyte i framtiden? På tåget ner mot Östersund satt jag tillsammans med de franska skidlärarna. Om jag inte minns fel var också Sune Nilsson från Kiruna med och Curt Paulsson. "Varför bildar ni inte en skidlärarförening i Sverige och kommer med i den internationella kretsen?" menade fransmännen.

Jag fick då i uppdrag att föreslå stadgar, åkte upp några söndagar till Curt i Åre. Mest åkte vi skidor på underbar vårsnö, men så småningom utformades ett grundförslag till stadgar. Dessa stadgar presenterades på nyåret 1958 i Storlien, då många av oss var samlade för olika kurser. Jag jobbade då som gruppledare under Olle Rimfors, i repetitionskursen för skidinstruktörer. Vi hade ett möte nere på "Gamla Högfjället" med deltagande av alla som hade skidlärarexamen och där beslöts att man skulle bilda en svensk skidlärarförening med Olle Rimfors som föreningens förste ordförande.

Man betonade gång på gång att det skulle vara en kamratförening. Tanken på yrkesskidlärare och fackförening var då fjärran. Förresten var det ytterst få turledare och skidlärare på fjällhotellen vilka då hade skidlärarexamen. Många utanför vår krets tyckte att den nya skidlärarföreningen var en "snobbförening" för inbördes beundran. Många med skidlärarexamen var nöjda med att ha klarat proven för att sedan stoltsera med skidlärarmärket och åka "österrikiskt". Det låg en hel del i kritiken, tycker jag.

Under årens lopp har föreningen blivit inte bara en kamratförening utan en organisation som aktivt vill föra fram och utveckla skidpedagogik, utbyta erfarenheter från andra länder, fortbilda sina medlemmar och inte minst fungera som ett naturligt forum för yrkesskidlärare. Inte minst viktigt är närkontakten mellan "deltids"-skidlärare, instruktörer och yrkesskidlärare.

Interski — den internationella organisationen för skidutbildning

Dr Adolf Odermatt, Schweitz, Interskis ordförande.

Namnet Interski är beteckning för en arbetsgemenskap. Denna har som mål att förena företrädarna för skidutbildningsorganisationer från skilda länder i en anda av kamratskap och ett gemensamt främjande av skidutbildningen.
Detta mål skulle framför allt nås genom:

1. Erfarenhetsutbyte: inom teknik, träningslära, metodik och organisation.
2. Utbyte: av vidkommande fackrapporter, studier och filmer.
3. Utgivning: av facktidskrift för skidutbildningen.
4. Anordnande: av kongresser och arbetssammankomster.

För närvarande (inför januari 1979) är sätet för Interski förlagt till Schweiz, i Engelberg, som är ordföranden Dr Adolf Odermatts bostadsort.

Hederspresident är Prof Stefan Kruckenhauser, Österrike.

1:e vice ordföranden är Prof Franz Hoppichler, Österrike. 2:e vice ordföranden är Tauno Jurtola, Finland och generalsekreterare, tillika skattmästare är Robert Biner, Schweiz.

Till presidiet hör vidare fransmannen Edgar Couttet, japanen Osamu Takatori, italienaren Hubert Fink, förbundstysken Erhard Gatterman, kanadensaren Murray Yeudall, svensken Torsten Söderhorn (representerande Svenska Skidskolans Råd), amerikanaren Max Lundberg och som revisorer tjeckoslovaken Dr Miloslav Zalesak och norrmannen Tore Nilsen.

För att intensifiera verksamheten på det internationella planet, liksom att möjliggöra gemensamt och internationellt arbete inom flesta möjliga områden av skidutbildning finns för närvarande följande arbetsgrupper eller arbetskretsar: Internationell arbetskrets 1.) Den Internationella Skidlärarföreningen, med ordföranden Karl Gamma från Schweiz. Förkortas ISIA eller ISV. Internationell arbetskrets 2.) Instruktörer och Lehrwarte, med ordföranden Kurt Kreiselmeyer, BRD. Internationell arbetskrets 3.) Skidåkning i Skolan, med ordföranden Kurt Blattman, Schweiz.

De nämnda ordförandena i de tre olika arbetskretsarna ingår dessutom automatiskt i styrelsen för Interski.

Höjdpunkten för det internationella arbetet inom skidutbildningens område är utan tvekan Interskikongresserna (Internationell kongress för skidutbildningen).

Den första internationella kongressen för skidutbildningsväsendet ägde rum i Zürs år 1951. Initiativet kom emellertid från Österrike och detta land drog också bördan med att anordna och genomföra kongressen. Huvudtema: terrängens utnyttjande och terränghjälper.

1953 var det Schweiz tur med Davos. Under denna, den andra kongressen, kom för första gången den s k wedeltekniken eller kortsvängstekniken till beskådande: en sann revolution.

Två år senare, 1955, var det Frankrike som stod värd i Val d´Isère: Framstående demonstration och accepterande av benspelstekniken.

1957 var man i Storlien, Sverige. Den tematiska tyngdpunkten låg på

Karl Gamma, ISIA:s ordförande, till höger leder freestyle förevisningen i Sunshine Village i Banff. I förgrunden Fuzzi Garhammer. Demonstratör i aktion: Frankrikes. Foto: Rune Sundmark.

det nordiska området med längdlöpning. Det var en kongress som präglades av gott kamratskap och som sådan minns deltagarna den. (För Sveriges del var det viktigare att denna kongress gav impulser inom Sverige att dels, välja den österrikiska benspelstekniken som sin nationella, dels bilda en skidlärarförening som internationellt kontaktforum med yrkeskolleger red. anm.).

1959, möttes man i Polen i den världsberömda vinterskidorten Zakopane. Här hölls den 5:e Interski. Tyvärr drabbades man av dåligt väder. Det blev mest referat, uppslutningen från östländerna kunde ha varit bättre.

Sedan blev det en omändring i kongressordningen så att två årsintervaller blev tre-åriga. En ny chef för Interski valdes, nämligen Prof Kruckenhauser, Österrike. Interskis hedersordföranden blev Dr Guillot.

1962 genomförde Italien kongressen i Monte Bondone. Kongressen präglades av interna motsättningar men också av uppklaranden. Här grundades den internationella skidlärarföreningen, ISIA,d v s en sammanslutning för de yrkesverksamma skidlärarna. Detta förde till en intressekonflikt på kongressen. Som ett resultat bildades samtidigt också arbetskretsen: Instruktörer och Lehrwarte. Vid den avslutande gemensamma avslutningsdemonstrationen deltog för första gången sex länder.

För en andra gång skulle Österrike stå värd. Det var den 7:e Interskikongressen i Bad Gastein 1965. Det var en verklig världskongress. 22 länder hade sänt sina representanter. Alla förhållanden visade vilken betydelse värdlandet hade för kongressen och vilken betydelse kongressen hade för värdlandet. Den politiska-organisatoriska aktiviteten under kongressen förde till följande resultat:

Professor Kruckenhauser valdes för tredje gången till ordförande för Interski. Kongressen fick sin egen symbol, ett märke. Österrike som värdland överlät organisationen av nästa Interski till USA och överlämnade samtidigt en flagga med påskriften: VIII(8:e) INTERSKI.

Sedan bar det iväg över haven till Aspen i Colorado för den 8:e kongressen. En oförglömlig öppningsfest angav upptakten. I luften låg det dynamiska åksättet och för första gången tilldrog sig klivsvängen tillbörlig uppmärksamhet. Demonstrationerna bestod också av konstskidåkning och show. Under plenarförsamlingen med medlemsländerna avsade sig Prof Kruckenhauser sitt ordförandeskap. Församlingen valde honom till hedersordförande på grund av hans stora förtjänster inom utvecklingen av skidutbildningen. Som ny ordföranden valde man Jean Franco från Frankrike.

Sedan kom för första gången Tyskland som värdland med den 9:e Interski i Garmisch-Partenkirchen. Det blev en spektakulär kongress med nordiska och alpina demonstrationer av högsta klass. Där förekom även en mängd referat och filmer; som organisatorisk företeelse, en utomordentlig åtgärd. På nytt ändrade man kongressföljden så att man nu skulle sammanträda vart fjärde år i framtiden. På nytt valdes Jean Franco till ordförande.

1975, fick Tjeckoslovakien äran att arrangera den 10:e Interski i Hohe Tatras Strbské Pleso. Det blev likaså en oförglömlig kongress som gynnades av bästa snö- och väderförhållanden och kongresstämningen var enastående. Samtliga prestationer låg på en mycket hög nivå. Tjeckoslovakien förvånade kongressdeltagarna även i sällskapligt hänseende.

Tyvärr omkom redan i december 1971 ordförande Jean Franco så att jag som vice ordföranden fick i uppdrag att överta ordförandeskapet för Interski och därmed förberedelserna och ledningen av det 10:e Interski. Under 1975 års kongress fick jag förnyat förtroende att kvarstå som ordförande.

Nu står Interski på nytt inför en stor uppgift, den 11:e Interskikongressen i Zao i Japan i prefekturen Yamagata. För närvarande pågår förberedelserna under högtryck och det är att vänta att den kongress som äger rum i Japan kommer att överträffa alla tidigare arrangemang av Interskikongresser.

Dick Wälivaara, föreningens sekreterare 1973—75, vid Skidtinget 1977 i Björkliden.
Foto: Rune Sundmark.

När vi kom med i internationella skidlärarförbundet — ISIA eller ISV

Dick Wälivara

Efter att under några år ha varit medlem i Svenska Skidlärarföreningen utan annan kontakt än sporadiskt översända årsmötesprotokoll bevistade jag i december 1971, den på privat - kommersiell basis arrangerade Joubertkursen för vilken Skidlärarföreningen hade ställt sig som fadder.

Här var äntligen ett tillfälle för medlemmar att stråla samman, att få åka skidor, att få lära sig mer och att få tillfälle att diskutera omkring ämnet utförsåkning.

En av diskussionerna med dåvarande sekreteraren Åke Hedlund, den kanske kunnigaste och mest internationellt inriktade skidpedagogen i vårt land, mynnade ut i ett specialuppdrag till mig. "Om du kan ordna anslutning till Internationella Skidlärarförbundet, så gör det!"

Jag hade under något år tidigare kommit i kontakt med den internationella organisationen - ISIA - under ett skidlärarjobb i alperna. För mig personligen, såg jag det som en nödvändighet att svenskt skidläreri förnyades - här i Sverige behövde vi få mer internationella utblickar och möjligheter till en mångfaccetterad kunskap i det komplicerade ämnet skidteknik - metodik.

I december 1971 tillskrev jag Karl Koller i Österrike som introducerade mig hos ISIA:s sekreterare Joachim Unger, BRD. Denne informerade i februari 1972, om invalsproceduren och om våra möjligheter att väljas in i organisationen: "I ask you to dispatch to me further information, especially your statutes, the way of formation of your instructors and the conditions of their working. Together with this send us an official request to enter the ISIA so that we can deal with this point at our annual meeting in May 1972."

Dörren till den stora skidvärlden stod på glänt!! Efter dessa informationer stod det åtminstone för mig helt klart att Sverige borde vara med för att skidlärarna skulle kunna öka sitt vetande och sitt medvetande.

I ett brev till dåvarande sekreteraren i Skidlärarföreningen, Ronald Crawford-Currie informerade jag om hur långt ärendet avancerat och tillfogade: "Det vore värdefullt för oss här! Om nu svenska Skidlärarföreningen skall arbeta seriöst, måste man vara med helt enkelt. Det innebär en direktkontakt med internationell skidutveckling ".....

Styrelsen gav mig fortsatt uppdrag att föra frågan i hamn. Jag översatte våra stadgar och lämnade in dem tillsammans med en formell ansökan i april 1972. Denna ansökan skulle av ISIA behandlas under kommande årsmöte i maj vid vilket jag skulle närvara.

1972 års möte var förlagt till en helt nyöppnad vintersportort i medelhavsalperna, Isola 2000. Efter en besvärlig charterresa till Italien, bilfärd en lång dags natt genom Italiens sydalper, upp längs Rivieran, morgonbad i Monte Carlo, efter en bergväg kantad med blommande fruktträd nådde jag en snöig dal och var framme vid målet.

Äntligen! Där gick de gamla skidkoryféerna omkring livs levande, åtminstone de flesta: Kruchenhauser, Gamma, Koller, Hoppichler och Mora, m fl. Lyckligtvis fanns det en yngre och mer meddelsam nytänkargrupp med, vilken anfördes av Hubert Fink från Italien, stödd av Unger och Gattermann från Tyskland och i viss mån av den unge Horst Abraham, frälsaren från USA.

Arbetet på mötet var helt fascinerande och övertygade mig ännu mer om att Sverige borde ha varit med här tidigare. Här fanns viljan att tränga igenom nationellt profilskapande och finna enhetlighet i skidskoleutbildningen. Kontroverserna var ibland starka, men då mest baserade på striden gammal - ung. Detta var för mig en skidsportens kulturchock!

På dagordningen för kvällen fanns under punkt 3 följande lydelse: "Aufnahme des Schwedischen Skilehrerverbandes in den ISV." Vår ansökan om medlemsskap för Svenska Skidlärarföreningen skulle behandlas av delegerade församlingen. De två punkterna före behandlades länge och väl, vilket gav mig tid att ännu en gång för mig själv repetera introduktionen och presentationen av vår förening på de tre språk som var församlingens konferensspråk.

Herr Präsident Karl Gamma gav mig ordet. Församlingen gick till omröstning. Sverige var ny medlem med acklamation. Herr Professor Kruckenhauser dristade sig till och med att uttrycka sin förtjusning över att de svenska vännerna äntligen anslutit sig till det internationella arbetet för framåtskridande och utveckling av skidskoleutbildningen.

Klubban föll i Karl Gammas hand och med orden: "Erkläre Ich dass der Schwedischen Skilehrerverband wurde in den ISV aufgenommen", slogs vårt medlemskap fast.

Uppdraget var slutfört och dörren till internationellt samarbete öppnades definitivt denna fredag i maj i Isola 2000 i medelhavsalperna. Spåren efter demonstratörerna avtecknade sig starkt på den vita snön i det låga kvällsljuset mellan lärkträden. En vacker dag att bli medlem på!

Episoder ur mitt liv på skidor

"Pinnen" Wilhelmsson

Det var en gång för länge sedan .. mina första skidor var vad man kallar ett par "tunnlaggar", snickrade av min fader (han var inte snickare, men som alla andra i Örebro så var han skomakare).

Så småningom hade jag turen att få ärva ett par björkskidor, modell "ä" svartlackerade, mycket högt spannade och väldigt långa. Tyvärr blev min första, djärva satsning utför en grusgrop ödesdiger,då vurpan knäckte båda skidorna. Men ödet gav mig en ny chans. Regementet I 3 i Örebro sålde ut gamla militärskidor, något sekunda, för ett pris av 50 öre paret.....

Lycklig ägare av summan inköpte jag ett par långa (8 fot) skidor med bindning,kanske litet vinda, men ändock åkbara. Jag har aldrig tyckt om långa skidor så för att kunna bemästra dessa, lät jag sågen korta av dem ca 50-60 cm i bakänden. Men några funktionella skidor blev de nog aldrig efter den behandlingen.

Närkesslätten är nog inte någon dröm för utförsåkare, men ungefär 2 mil västerut ligger de blå Kilsbergen.

Omkring 1934 kom Olle Rimfors och Sigge Bergman hem från Mellaneuropa och i bagaget hade de lärdomar om utförsåkningens svåra konst. De gav också ut en bok om hur man skulle göra för att förändra riktningen på ett par skidor. Gänget, som åkte skidor i Kilsbergen, läste och övade de olika svängarna, med resultatet att vi själva nog tyckte vi var ganska bra.

Jag måste nämna litet om vår utrustning. Mina militärskidor var svårsvängda och bindningen var också utan styrsel, men med hjälp av ungdomligt mod och dumdristighet tog man sig utför de gamla timmervägarna i Kilsbergen. Söndagarna där uppe gav under vinterhalvåret stora upplevelser för oss, som frälsts för utförsåkning.

En del av gänget, som gick i läroverk fick på våren åka till fjälls, men tyvärr tillhörde jag inte dem. De kom hem brunbrända och hänförda av alla upplevelser och berättade för oss andra hur underbart det var att klämma lagg i kilometerlånga utförslöpor på fjällsluttningarna.... vilken dröm....., som så småningom blev sann även för oss andra.

En dag satt jag på tåget norrut för att tillsammans med min idol och vän Torsten Standahr (även han sedermera skidlärare)åka till fjälls. Vi skulle till Sylarna. Torsten var fjällvan. Han hade varit i fjällen en gång förut. Han var den självskrivne ledaren.

Jag hade lånat ihop det mesta av min utrustning. Det var definitivt ingen topputrustning, men för mina krav på grejor var den närmast perfekt.Skidor och stavar av gammalt fint märke (Sundins), träfärgade björkskidor med stålkant. Ryggsäcken var en gammaldags "Janne-Wängmans-påse", smal upptill och tung och bred nedtill.

Min första dag var fylld av upplevelser. Vi vaknade efter en lång natt på hårda bänkar i en III-klass-

kupé strax före Östersund. Där klev det på 100-tals ungdomar med eleganta skidor och konstiga utrustningar, extra fina pjäxor med remmar och snörningar som vi aldrig sett maken till. Jag var så imponerad av allt, deras skiddräkter och vita kepsar, så ögonen höll på att ramla ur huvudet på mig. Jag kände mig allt mindre och obetydligare ju mer jag granskade alla dessa skidfantomer.

Åre, finns kvar på min näthinna som en minnesbild än idag. Jag kan se den vyn för mig när som helst..... denna min första bekantskap med ett fjäll.... Oj, vilken vidunderlighet denna "Åreskuta" från mitt kupéfönster! Solen - snön - kalfjället! Det var nästan andlöst för mig. Jag vaknade nog inte till ur min dröm, förrän vi klockan 10 steg av tåget i Enafors. Där började verkligheten igen.

Jag fick uppleva en dag med mycken svett och möda men så händelserik att man glömde det mesta av besvärligheterna. Storulvåns fjällstuga vill jag särskilt tacka för den goda och välgörande fruktsoppan, innan vi vacklade fram de sista milen mot Sylstationen. Här blev vi väl omhändertagna av föreståndarinnan. Vi bodde i en hytt för 8 personer med en hel del, av vad jag förstått efteråt,mycket kända fjällrävar.

Min utrustning var kanske inte så bra, som jag trodde. Jag förstod det, när jag såg de andras. Min korta, litet urväxta skidjacka såg litet löjlig ut i jämförelse med de andras skinnbrämade, långa anorackar. Min ryggsäck var inte försedd med mes, byxorna litet av typ plusfours men något längre. Ja, alla har Ni nog skrattat åt "Åbergs" framträdande i TV, när han gör en parodi som litet bortkommen turist.... så såg jag ut. Men strapatser och upplevelser fick jag i nästan övermått.

En fjälltur till Neddalen genom Ekorrpasset höll på att bli min sista om inte Torsten, min kamrat, varit med. En snöstorm gjorde att vi förlorade rösningen uppe i närheten av "Ekorrdörren" och vårt läge blev ganska allvarligt. Vi började känna kylan. Jag blev vit i ansiktet på vissa fläckar och Torsten frös om underlivet och handlederna. Vad skulle vi göra? Vi beslöt oss för att vända tillbaka. Vi tog av oss skidorna, ställde ner dem som skydd framför våra ryggsäckar, plockade fram karta och kompass och tog ut en riktning mot Sylstationen. Vilken fruktansvärd pärs vi fick gå igenom, innan vi strax före mörkrets inbrott tursamt kom fram med livet i behåll.

Sedan dess har jag gjort några fjällturer, men har alltmer förstått att respektera fjällen.
I 30 år har jag vandrat och åkt skidor i de flesta av våra svenska och norska fjäll. Jag älskar naturen, jag läser och försöker förkovra mig. Jag vill veta hur den har kommit till, veta mer om flora och fauna, om istiden, om vulkaniska fenomen. Jag försöker förmedla det lilla jag kan till våra turister som kommer hit en vecka för att njuta och uppleva naturen, vill att de skall respektera och vara aktsam om den.

Lapplandsfjällen, närmare bestämt fjällen omkring Riksgränsen har en stor plats i mitt hjärta... Några säsonger på "Lappis", i slutet av

40-talet är oförglömliga. På den tiden var vi 4-5 st ledare, som gick turer och en av oss fick stanna hemma och bedriva någon slags skidundervisning för nybörjare.

På den tiden fanns det turer av olika svårighetsgrad och gallringen för de avancerade turerna var hård. Överste Hahr, som då var sportintendent, inspekterade sina trupper på gårdsplanen framför hotellet,innan starten gick. Likaså var han ute och tog emot oss, när vi kom hem och förhörde sig

En skidlärarfamilj — här syns fyra femtedelar av familjen Wilhelmsson från Funäsdalen, Härjedalen. Det är från vänster: mor Lillan, Per, Lena och fader ''Pinnen''. Samtliga arbetar f n som skidlärare och tillhör Svenska Skidlärarföreningen. Bilden är från 1959. Foto: Sven Hörnell.

om hur vi hade skött oss som ledare. Jag skall bara berätta om en tur till "Sildvikstind", en norsk topp som ingick i det s k Sju-topps-märket.

Vi startade med tåg till Hunddalen. Jag räknade in 56 personer,däribland en herre omkring 60 år och en liten vithårig dam i samma ålder. Båda var ute efter sin sista topp på Sju-topp-märket. Vädret var nog inte det allra bästa. Litet tunga moln svepte in från väst. Molntäcket var ganska lågt, så topparna var inte synliga.

56 personer och 1 ledare var kanske i mesta laget, men jag visste att i gruppen fanns en hel del gamla fjällrävar, som jag kunde anlita.

Från Hunddalen började klättringen litet svagt uppför. Skidorna var vallade och alla visste att fästet var den viktigaste faktorn för att vi skulle nå målet. Det är klart att med så många i en grupp så kan det inte gå utan störningar. Många skidor fick vi valla om. Vi kom in i molnen, det var dålig sikt, men upp skulle vi,p g a detta märkesraseri! Egentligen, så här efteråt, förstår jag att man tog stora risker med dessa turister som blint trodde på sin ledare..... men med tur och ungdomligt mod klarade alla sig upp till toppröset, där sikten var obefintlig.

Så långt var allt gott och väl, men vi hade en svår väg tillbaka till dalen. Alla var inte "utförsåkare" på den tiden. Mannen i 60-års åldern hade kraftiga bambustavar, som han använde som broms genom att rida på dem i utförslöporna.

Att vi kunde hålla ihop denna grupp var ett under.... Det var klart att det skulle hända missöden, som t ex att en deltagare tappade skidan, som försvann med hög fart utför fjället... där stod jag med 56 personer varav en med endast en skida. Vad gör man? Skulle jag chansa på att åka ensam ner i den riktning som skidan gick och lämna resten av gruppen att rasta och vila tills jag eventuellt kom tillbaka? - jag var tvungen att hitta skidan. Sagt och gjort. Gruppen fick stanna. Själv stack jag nerför och efter 500-600 meter hittade jag skidan nerstucken med bakänden, som om någon människohand ställt dit den. Gruppen var utom syn- och hörhåll, men jag visste ungefär var de stod och mycket riktigt - jag fann den och allt var gott och väl så länge.

Vi skulle passa ett tåg från Sildvikstationen och tiden var litet knapp. För att inte alla skulle missa tåget och bli försenade till middagen skickade jag delar av gruppen före till Sildvik. Tyvärr hann inte alla ner. Vi blev 4 som kom för sent och vi fick vänta på ett malmtåg som gick några timmar senare.... En trött, men lycklig dam i 60-års åldern fick sitt efterlängtande märke tillsammans med många andra.

Det finns andra förklaringar till varför jag har så många,underbara minnen från just dessa fjälltrakter. Jag förälskade mig i en lillvärdinna, som jag sedan har delat resten av mitt liv med. Vi har fostrat 3 barn, som också ägnar sin mesta tid åt skidor och utförsåkning.

Jag är en lyckligt lottad människa som så kunnat kombinera mina största intressen med mitt arbete.

Intresserade medlemmar följer Skidtingsdemonstrationen, 1977 i Björkliden. Från vänster Pinnen Wilhelmsson ordförande från 1978, samt Ingemar Hellström sekreterare. Pinnen fungerade som demonstrationslagets speaker. Foto: Rune Sundmark.

60, 70, 80-talen, decennier med hög puls ...

Rune Sundmark

Falstaff Fakir skriver: "När man skriver historia, måste man vara mycket samvetsgrann, och helst hava varit med under hela den tidpunkt, som man har i sinnet att behandla. Har man icke det, gör man bäst i att avskriva sina store föregångare."

Utgångspunkt för denna korta snabbhistorik över två decennier och en utblick över ett kommande, baserar sig på min personliga närvaro i tiden från mitten av 60-talet samt tillgång till föreningens protokoll, årsberättelser och årsmötes-handlingar från begynnelsen. Stora föregångare att kopiera saknas!

Historia kan produceras antingen beskrivande eller analyserande. I denna revy görs huvudsaklingen en beskrivning, men det har visat sig nästan oundgängligt att försöka sig på formuleringar som kan vara analysbetonade. I varje fall bör de tolkas som min personliga uppfattning av skeendena.

60-TALET.

Låt oss snabbt i en "Spread Eagle" skutta över föreningens sista år under 50-talet. De åtgår för att få till en arbetsduglig styrelse. 60-talet börjar med mycket högtsyftande planer hos styrelsen. Framsyntheten är det inget fel på. Många av de saker som då föreslogs, har aldrig blivit förverkligade inom föreningens ram, t ex ett bibliotek för skidlärare. Vad som tydligen är de aktuella frågorna de här åren är förmåner av olika slag, d v s rabatter från skidbranschen vad gäller liftkort, skidor m m. Av största betydelse tycks dock vara att få komma med i kretsen av de stora, d v s i vad som då kallades Sammarbetsgruppen, där Skidfrämjandet och Skidförbundet ingick. Praktiskt taget varje årsmöte innehåller en propå till styrelsen att ta sig an den kontakten. Resultaten uteblir. Här vore det naturligtvis frestande att inlåta sig på en analys av orsakerna. Dock, från och med mitten av 60-talet sker en klimatförändring. De som varit med från början i föreningsstyret avgår och en delvis yngre besättning tar över. Tonen från den nya styrelsen blir mer pockande och utmynnar så småningom i något som av Skidfrämjandet uppfattas som en provokation. Detta avspeglas klart i årsmötesprotokollen kring 1968-1969 och 1970. Föreningens styrelse och särskilt dess sekreterare anklagas av företrädare för Skidfrämjandet och i någon mån Skidförbundet för maktfullkomlighet och missbruk av föreningens namn. Kontroversen för emellertid det goda med sig att Främjandets företrädare, Paul Högberg, ställer dörren på glänt till ett samarbete i form av en samarbetsorganisation där skidlärarföreningen skulle få bli medlem. Föreningen och de övriga organisationerna hade med detta förts fram till en dialog som tydligen uteblivit under de tidigare åren. Relationerna mellan föreningen och bl a Främjandet förblir något svala till en bit inpå 70-talet.

För att rätt förstå en handling eller ett förlopp kan det vara på sin plats att jämföra föreningens utveckling med den övriga samhällstrenden och livsstilen under 60-talet. Man kommer då att finna att det föreligger vissa likheter som föranlåter oss att tro att det som sker, är minst lika orsakat av en struktur, som av enskilda människor inom

Internationell fortbildningskurs i Trillevallen 1974 med det italienska skidlärarlandslaget under ledning av Prof Hubert Fink. Italienarna åkte ''vacker'' och lärde särskilt ut ''anticipazone''. Foto: Rune Sundmark.

Fortbildningskursen i Trillevallen var premiär för praktisk lavinutbildning för medlemmarna. Vibjörn Karlén, numer professor i glaciologi, ledde övningarna för intresserade och imponerade medlemmar. Foto: Rune Sundmark.

strukturen. Med struktur menas här de olika organisationerna och deras inbördes förhållanden inom en viss verksamhet. Skidlärarföreningen är som sagt en förening som inom sig har företrädare även för andra organisationer, vilket gör föreningen speciell, men t ex inte mycket annorlunda än en intresseförening eller en fackförening.

60-talet var en period av ekonomiskt framåtskridande och en viss optimism vad gäller den framtida utvecklingen. Man trodde att resultat skulle nås och man trodde att de skulle nås snabbt och man ville också snabbt nå resultat. Ute i världen kom detta till uttryck i vissa revolutionära yttringar, av många ansedda som en generationsmotsättning. I Frankrike utspelas de s k Majhändelserna i Paris som ger svallvågor över hela Europa. Man kallade detta "aktivism." I Stockholm ockuperades till ex. kårhuset vid Stockholms universitet. Den nya generationen sörjer alla tiders revolutionär, som kom att bli en idol, nämligen Ché Guevara, som dör 1967. I Frankrike revolterar en i och för sig konservativ person, som heter Geogers Joubert, mot det förlegade i den officiella franska skidutbildningen. Han skriver en bok som kommer att egentligen protestera även mot tanken på skidlärare som utbildare. Svallvågorna av också detta når vårt land. I Sverige var man inte alls förberedd. Därför kan man tyda det som inträffade och vars förlopp kom att knytas till vår förening och delar av vår styrelse som en företeelse i tiden. Trots detta blev det "den franska vågen" för många i svensk skidvärld en slags kulturchock. Det är ännu för tidigt att döma om det som då skedde var oundvikligt eller ej och om det inträffade kunnat få ett mjukare förlopp? Vinsten under 60-talet är dock en ökad medvetenhet hos alla berörda parter och som sagt det något vaga löftet om att låta vår förening, skidvärldens Benjamin, få komma in i kretsen av de stora.

70-TALET.

De första åren av 70-talet kännetecknas av en viss villrådighet hos styrelsen. Skidfrämjandet anstränger sig att få in mer betrodda män i vår föreningsstyrelse, vilket också sker. Detta medför en förbättring i relationerna då man i ett tidigt skede kan neutralisera eventuell oenighet. 70-talet blir vad gäller samhällsekonomin och livsstilen något helt annat än 60-talet även om man bygger vidare på vad detta decennium skapade. 70-talet blir en lågkonjunktur redan från starten. Arbetsmarknaden blir osäker. Livsstilen blir mer individuell och inom sporten börjar framträda en tendens mot dels exhibitionism som t ex freestyle skidåkning och massdeltagande av individer, som i långloppen, där det individuella i prestationen blev det viktiga; hurtbullarna stormar fram.

I livsstilen kommer 70-talet också att bli lite fränare, mer verklighetsinriktat och präglat av en klar egoism, en gruppegoism. Det börjar framträda "free style" även i föreningsvärlden, styrelsen körs över, smärre grupper söker tillvarata sina egna intressen och enskilda individer gör anspråk på att framträda som "doers-". "The Doer" blir 70-talets idol.

Hur tar sig då detta uttryck inom föreningen? Ja, då det visade sig vara svårt att föra en dialog med verkan inom landet, blev utlandet och utlandsrelationerna en räddningsplanka för styrelseaktiviteten. Man skulle kunna kalla det en flykt från de reella och praktiska problem som låg kvar och väntade på hemmaplanet. Men det internationella lockade och drog, tjusigt på något sätt. Det finns ett ord för detta: eskapism eller verklighetsflykt. På lite längre sikt har det dock visat sig att vår anknytning 1972, till det internationella skidlärarförbundet fick en positiv verkan. Med eller mot styrelsens vilja blir det nu tvunget att man tog sig an de inhemska

problemen på nytt. Men i det läget, i mitten av 70-talet hade så mycket hänt att en samarbetskris uppstått inom styrelsen själv.

Låt oss i mer tydligt penseldrag teckna något av det som tidigare skissats. Det som händer nu, är mer präglat av individers prestationer, t o m utanför styrelsen och ibland även utanför föreningen. Det är från 60-talets sista del som grunden lades till de internationella kontakterna. Den personliga kontakt jag som skidlärar-aspirant fick med Jean Franco vid ENSA 1965, resulterade sedan i de första inbjudningarna av svenska skidlärare till Chamonix. I början av 70-talet är fortfarande Frankrike hett och på eget privat initiativ bjuder Magnus Granhed in Georges Joubert till Sverige.

Sedan kommer franska skidlärarföreningens demonstrationslag inbjudet av Dick Wälivara, men denna gång i föreningens regi. De övriga utlandsinbjudningarna: Tyskland, Italien, Österrike sker även de i föreningens regi. Från mitten av 70-talet dyker tecken på den s k gruppkänslan upp. De yrkesverksamma skidlärarna sluter sig samman, till att börja med i en yrkesgrupp med lös anknytning till föreningen. Mot slutet av 70-talet går den utvecklingen snabbare och man kan märka en tydligare profilering av de yrkesverksammas intressen. Ett annat tecken i tiden är att skidinstruktörer av olika valörer sluter sig samman i landet och bildar en egen förening, vilket vållar vissa irritationsmoment mellan Skidlärarföreningen och den nybildade instruktörsföreningen. På ett annat plan börjar de enskilda initiativen återvända, så arrangerar t ex Ronald Crawford-Currie och Magnus Granhed en privat kurs och inbjuder själva Horst Abraham, USA 1977 till Åre. 1978 är det en annan medlem Ulf Edborg som sponsrar en inbjudan och låter en lokalavdelning av Friluftsfrämjandet arrangera en avancerad kurs med det amerikanska demonstrationslaget under ledning av Abraham.

Efter mitten av 70-talet genomgår föreningen en strukturomvandling vad gäller medlemmarna. Allt fler yrkesverksamma får chansen att ta skidlärarexamen och knyts på så sätt till föreningen. Denna kategori kommer att utgöra en relativt sett större andel av föreningens medlemmar. Kanske hade vår föreningen bildats för tidigt? Vid bildandet var den yrkesverksamma delen mycket liten.

Från den senare delen av 70-talet börjar också de inhemska problemen att attackeras. Så är det på föreningens initiativ som det utges de s k Internationella backreglerna, skrivna av FIS. Man börjar intressera sig för att ordna upp frågan med liftrabatter, men frågan förhalas vid kontakterna med liftägarna och det mesta rinner ut i snön. På det organisatoriska planet återuppstår nu Svenska Skidskolans Råd och nu är föreningen med. Kretsen utvidgas i slutet av 70-talet till att omfatta sju skidutbildande organisationer och efter Skidtinget i Björkliden uppstår t o m en anda av samförstånd, främst på det tekniska området. I känd, stor stil går den atmosfären under beteckningen "Björkliden-andan."

De yttre krävande omständigheterna innebär att åren 77-78 präglas av en förnyad enighet inom styrelsen, men med en helt annorlunda accent. Nu är det de yrkesverksamma som tar upp fler platser i styrelsen, i kommitter och anger tonen. Detta får sina konsekvenser på ett antal områden. Utomstående börjar oroligt ställa sig frågan om föreningen består av en eller två organisationer. Utbrytningshoten blir dock aldrig förverkligade. Arbetet inom styrelsen fortgår lugnt och tämligen effektivt. Vissa saker som pockar på sin lösning är den nalkande Interskikonferensen där föreningen får förtroendet av Svenska Skidskolans Råd att omhänderta den svenska demonstrationen, som denna gång, för den första i historien, skall

Utanför Banff Springs Hotell under kongressen 1977. Från vänster Ingemar Hellström, svensk delegat, i mitten paret Crawfords; Max Lundberg och Horst Abraham från USA. Foto: Rune Sundmark.

göras alpin. Denna utmaning vitaliserar styrelsen. På inrikesområdet blir den stora frågan att omdana den svenska skidlärarexamen och anordna den i Rådets regi.

Arbetet inom Rådets arbetsgrupper kommer igång. Utomlands fortfar ISIA-mötena men av växlande kvalité. 1977 i Banff är ett toppmöte. 1975 hade föreningen stått värd i Sverige för denna konferens vilken blev mycket givande. Den internationella organisationens allt starkare gruppkänsla resulterar i allt vassare profilering med inslag av marknadsföring: utgivande av säkerhetsföreskrifter, egen symbol, eget märke samt det s k skidskolemärket Intertest som avläggs internationellt. ISIA, 1978 i Italien blev ett mellanår för ISIA, med tanke på förberedelserna för Interski.

Summeringen av 60- och 70-talen är att föreningen börjar få mer åtaganden än den har verklig förmåga eller styrka att klara av. Föreningen blir överkörd av enskilda intiativtagare och även av andra organisationer. Det blir allt påtagligare att det krävs en större handlingskraft, och enighet. Bristen på goda finanser gör sig också märbar. En stadgekommitté tillsätts med uppgift att se över medlemsbegreppet och målsättningen.

INFÖR 80-TALET.

I juni 1977 hade vi nått Stilla havet, vi, några av 70-talets "doers". Liksom en gång conquistadorerna, som såg ut över samma vatten från Darien i Mellanamerika kände vi oss som banbrytare; ytterligare en internationell landvinning hade säkrats. Bakom oss hade vi de Klippiga Bergen, Casadekedjan, öknen och träsk-partiet ute på

Vancouver Island. Ute i diset vältrade sig valarna och sprutade sitt andningsvatten mot skyn. Bortom, på andra sidan oceanen, låg Kurilerna, Hokkaido och Japan. Vi tänkte på vad vi kanske lite olovandes och oförsiktigt ställt i utsikt som fyra delegater för vår förening vid ISIA-konferensen i Banff. Vi skulle ställa upp med ett alpint demonstrationslag för Interski i Japan i jan 1979. Temat skulle tillsvidare vara: "utförsåkning på längdskidor" - ett sorts Nordic Alpine. Något tyngda av det nyvunna ansvaret vände vi på våra nakna hälar, medan surfvågorna klättrade upp efter benen.

Mina tankar gick då till den canadensiska värdorganisationen som så föredömligt hade ordnat denna kongress. Här fick vi för första gången en duvning i den speciella fristilstekniken/metodiken. Här fick vi lära oss hur man arbetar inom ett glesbebyggt land som vårt eget. Vi hade också fått höra om ordförande för den canadensiska skidlärarföreningen, Al Bone, en historia som vi förstått bäddat för en legend. Al Bone brukade arbeta på somrarna som befälhavare på de båtar som ömsom släpade timmer och ömsom bedrev laxfiske efter Stilla Havskusten. Al hade då, sades det, god tid att över natten fundera ut hur föreningen skulle skötas. När han solbränd kom till Montreal på hösten på östkusten, var allt klappat och klart. Strategin var fix och färdig. Även denna sägen insöp vi girigt och den gav oss mod. Kanadensarna blev för oss förebildliga när det gäller att sköta en förening. Detta har bl a gett en känsla av sammansvetsning inom den svenska styrelsen, trots de inbyggda polariseringstendenserna mellan yrkes- och deltidsskidlärare. Kontentan av Canada var: vi har mycket att lära vid dessa internationella kongresser - men när skulle vi själva kunna bidra med något till gemenskapen? Däri ligger en av utmaningen under det kommande 80-talet!

Vad kan komma att ske under 80-talet? Ja, mycket kommer att bero av yttre förhållanden och samhällsutvecklingen. Själva skidsporten befinner ju sig i en glimrande utvecklingsfas, vilket ger fullt arbete åt alla medlemmar av Svenska Skidskolans Råd. Det knyts stora förväntningar på att Svenska Skidskolans Råd skall infria de behov som så naket kom fram under slutet av 60-talet. Den stora möjligheten ligger i att de ingående medlemsorganisationerna förmår tygla sin egen gruppegoism så att man istället kan jobba utåt mot utlandet. För export! Då kan en känsla av nationell samhörighet uppstå - ett slags AB Sverige på skidsportens område - eller som här skidpedagogikens.

En annan viktig förutsättning är att de ingående medlemsorganisationerna kan delta på lika villkor vad gäller ekonomin. Rådet bör alltså söka få statliga medel för den totala verksamheten inom Rådet. Nu deltar t ex vår förening på mycket ojämna villkor och kan knappast köpa den tid som behövs för att hänga med i remissskrivande och utveckling av handböcker och instruktionsmaterial.

Vi kunde lära av andra. Inom det tyska skidrådet har man arbetat mycket framsynt och fått en stor enighet. Där utger man nu alla handledningar i rådets regi. Vinsten från försäljningen av dessa handböcker tillfaller rådet, som på så sätt får en egen ekonomi eller början till en sådan.

Trots denna flört med det internationella finns det naturligtvis en risk med en alltför stark egen profil vad gäller skidtekniken. Det arbetas ju mycket på att man internationellt söker få samförståndslösningar för att få en global skidteknik. Den dialogen kommer naturligtvis alltid att bestå. Interski 1979 kan ge en vink. Skidtinget 1979 kan bli avgörande.

För föreningen kvarstår också en del stora uppgifter. Utbildningsmässigt förefaller fortbildningen,

Den "franska vågens" andra fas, tre svenskar vallfärdar till profeten i Grenoble, GUC;s chef Georges Joubert, skidhandboksförfattare och demontränare.
Från vänster: Roland Crawford, Georges Joubert, Rune Sundmark och Åke Hedlund vid tillfället föreningens sekreterare.
Bilden är tagen sommaren 1968 på Sarennes-glaciären ovanför Alpe d'Huez söder om Grenoble. Detta är platsen för universitetsklubbens GUC:s skidhem och träningsområde med tillgång till portabla småliftar för intensivt bedriven sommarskidåkning. 3300 m över havet.

som alltid är svårare än utbildning, att fungera mycket väl. Det nya provet med grundutbildning är det ännu för tidigt att uttala sig om. Kanske blir det så att de olika föreningarna får ta på sig egen entreprenad att utbilda fram till skidlärarexamen.

Mycket talar för att problemen numer inte så mycket kommer att beröra vad som händer fram till skidlärarexamen, utan efteråt. Examen sker nu i Rådets regi, man är ense om tekniken och de viktigaste riktlinjerna. Vad som sker efter skidlärarexamen kommer däremot att bli mer intressant, på två områden.

1. En viktig fråga är om det finns behov av en ännu högre skidutbildning här i landet och en ledfråga är om det finns behov av en enda, sådan plats för den högre skidutbildningen d v s en skidlärarhögskola i stil med utländska förebilder? Det är möjligt att detta är den stora uppgiften för nästa generation. Vi har fått skidstadion i Falun. Tack Sigge! Behöver vi något mer, när vi vet att t ex Frankrike håller sig med en högskola i längd- och en i utförsåkning. Projekt är under arbete!

2. I och med att vi får fler yrkesskidlärare kommer föreningen att allt mer bli aktuell för en ny diskussion beträffande sin roll som eventuell fackförening. I nuläget talas inte så mycket om detta. Kanske är det en brist på medvetenhet? Utbildning av yrkeslärare måste dock inbegripa något om villkoren för själva yrket, om föreningen gör anspråk på att arbeta seriöst och professionellt.

Bilder från fortbildningskurserna i Sverige: Jan Grauers, föreningens dåvarande ordförande, leder en fortbildningskurs på längdskidor, föreningens första i sitt slag. Året är 1975 — samtidigt har vi det österrikiska alpina skidlärarlandslaget med prof Hoppichler som gäster. Hoppichler intensivstuderade våra förehavanden på längdskidor. Foto: Rune Sundmark.

Svenska Skidlärarföreningens demonstration vid Skidtinget i Björkliden. Foto: Rune Sundmark.

Första Svenska Skidlärarmästerskapet – SLM

Ingemar Hellström

I samband med Skidlärarföreningens fortbildningskurs i Storulvån i maj 1978, som samlade ett 40-tal deltagare, anordnades ett svenskt skidlärarmästerskap, det första i sitt slag.

Själva den föregående kursen omfattade en förkortad tränarkurs ur Svenska Skidförbundets utbildningsprogram.

Det gjorde att vi hela tiden var i närheten av tävlingsliknande övningar. Instruktörerna från förbundet var Monica Hermansson, Håkan Åsell och Torgny Svensson. Med understöd av den förnämliga tränargruppen kunde man inte annat än känna sig som en tävlingsåkare som förberedde sig för stora uppgifter i pisterna.

Här utsattes vi för hårda prov i runda svängar i hög fart och snabba kortsvängar, i en bana där pinnarna satt lika tätt som i ett normalt villastaket. Det mjuka underlaget gjorde att det snabbt utbildades rodelliknande banor. Vi for fram igenom dem under glada tillrop.

Det väder som vi drabbades av var inget att skratta sig fördärvad åt, men stämningen i alla grupperna var hela tiden på topp. Och humöret höll i sig, trots att liftarna "pajade" så fort vi närmade oss.

En av dagarna när vi trampat och slitit ett bra tag i backarna, bestämde vi oss för att äta vår medhavda lunch lite tidigare. Men då visade det sig att teet och kaffet inte var på plats. Inga liftar och inget "fika". Nu kunde man befara det värsta.

Men skidlärare är tydligen ett tåligt släkte. Vi fick strax se två krumelurer, pulsande till knäna i den lösa snön, släpande på varsin kantin. Det var kursledningen som tillika utgjorde kökspersonal denna dag. "Kockarna" Toni och Bengt-Erik.

Nåväl, dagen för DEN STORA TÄVLINGEN i storslalom var inne och vi möttes av ett strålande solsken. En lift fungerade, häpp!! Alla hjälpte till med pinnar, flaggor och preparering. Förste saltare var Torgny Svensson som fick banan att hålla båda åken. Monica Hermansson var banchef och starter. 21 färggranna portar på Getryggen ser man inte var dag, så det satt fint hos en gammal jämte.

"Första start" ..... gå!! Damerna iväg. Lillan Wilhelmsson tävlade enbart mot klockan, då hon var ensam startande i sin klass.

Tuffare var det i damer, seniorer, där två Riksgränsenbeautis slogs om segern. Ingegärd vann med 2,3 sek. före Maud.

Det verkliga rövarheatet var naturligtvis herrar, seniorer. "Kocken" Bengt-Erik hade i förväg beställt ett vandringspris direkt till bostaden i Storlien, men Per Wilhelmsson, som omgående döptes till "Wildhemsson", satte efter första åket alla på plats. Hans start i andra åket var något i hästväg, HÄR SKULLE RÖJAS! Efter tre portar sa det PLOPP! Tävlar man med plattbindningar så gör man. Därmed vann Torgny Bent med Torgny Svensson på andra plats och "Kocken" hamnade i matkön, 5-te man.

I klassen yngre oldboys, segrade Magnus Granhed och i äldre Håkan Åsell.
En veteranklass ordnades på stående fot så att Bertil Thornbrant kunde åka.

Alla vi som åkte upplevde helt naturligt den spänning som en tävling utgör. Man kunde riktigt se att vissa hade World Cup på pupillen och de stora alpina arenornas vingslag susade över den Jämtländska fjällsluttningen.

Vad vi tävlande helt naturligt inte såg den här STORA DAGEN det var de olika åkstilar som vi lyckades åstadkomma.

Jag vill inte påstå att sättet att taga sig igenom en storslalombana kan vara allergiframkallande, men Förbundets instruktörer var lite konstiga i ansiktet den här dagen. Solskenet kanske?

Arbetet med att skaffa fram priser låter vi falla i glömska och talar istället om vilka som skänkte de förnämliga vandringspriserna och plaketterna. Uppräkningen utan baktanke.

Fjällkedjans hotell AB, Ryons AB, Salomon AB, Olle Rimfors, Pinnens Skidskola, Jämtlands Skidskola och Moon AB.

Den högtidliga utdelningen av dessa dyrgripar förrättades av föreningens ordförande Pinnen Wilhelmsson.

Tanken på ett skidlärarmästerskap har länge legat latent hos föreningens medlemmar och när vi nu hade möjlighet att ordna en fortbildningskurs på våren så satt tävlingen där helt enkelt, dock inte utan arbete.

Den trevliga stämningen och okonstlade glädje man mötte hos alla deltagare manar till en uppföljning och framför allt, VI BLIR BÄTTRE!

Ovanstående iakttagelser gjorda av Ingemar Hellström, en av dem som stapplade i mål.

Som skidlärare i Australien

Klaus Lindqvist

När jag arbetade som skidlärare i Val d´Isère i Frankrike, 1973-75, funderade jag ofta på vad jag skulle göra när sommaren kom. För att få åka skidor även då, beslöt jag att åka till Australien. Där finns ju snö när vi har sommar, hade jag hört.

Men hur kommer man dit? Till andra sidan jordklotet! Och vad kostar det? Till Australien kunde man då åka som emigrant och få resan betald, bara man förband sig att stanna i landet minst två år. I maj månad flög jag sålunda tillsammans med en massa andra emigranter från Stockholm till Sydney. I Ankara plockade vi upp ett antal turkar, som också emigrerade.

I Sydney placerades vi alla i en "camp" och fick ett litet rum i en barack-by. De som inte kunde engelska fick undervisning. De andra intervjuades för att så småningom komma in på rätt plats på arbetsmarknaden. Efter några veckor i lägret, när tidningarna skrivit att det fallit snö i "Snowy Mountains", köpte jag mig en begagnad Holden. En äkta, australisk personbil, modell -59. Med den och mina skidor åkte jag från Sydney via huvudstaden Canberra upp till Thredbo, som var den enda skidort jag hört talas om.

Där var fullt hus. Skidskoledirektören, en f d österrikare, sade att han redan "importerat" sin stab av skidlärare från Österrike, "men på andra sidan berget finns ett annat ställe, försök där".

På vägen till Perisher Valley, som platsen hette, såg jag flera röda jättekängurur. När jag kom fram, var det mörkt överallt. Jag förberedde mig på att övernatta i

bilen. Men plötsligt hörde jag musik. Den kom från ett välkomstparty, ett party som hölls för de 33 skidlärare som just anlänt till Perisher Valley från Europa. Jag stegade också in och vem var den förste jag fick se, om inte en bekant! Det var Bill, en skidlärare som jag träffat på den andra internationella skidlärarkursen som hade ordnats i St Christof 1968.

Så ordnade det sig med mitt jobb, sedan jag "kört upp" för Andi Krallinger, Jr från Obertauern, skidskoledirektören i Perisher. Förutom i utförsåkning skulle jag också undervisa i längdåkning och freestyle.

Tyvärr var huset där lärarna bodde redan fullt, så jag fick skaffa bostad själv. Följande dag började jag operation dörrknackning. Snart kom jag till ett knappt färdigbyggt hus med namnet "Kunama lodge". Det skulle bli ett privat hotell med ca 35 bäddar. De flesta byggnader i Perisher var antingen små hotell eller stugor, som tillhörde någon skidklubb. (Skidklubbar är mycket vanliga i Australien). Alla byggnader låg vackert utspridda bland de evigt gröna eucalyptusträden. Mannen som byggde det här huset hade emigrerat från Schweitz och hade tidigare varit mästerkock i Lausanne. Hos honom fick jag ett litet rum och mat för dagen mot att jag hjälpte honom att få huset färdigt på min lediga tid, d v s från kl 17-21 på vardagar och på lördag-söndag, när vi hade få elever i skidskolan. Kunama Lodge blev klar strax innan den stora invasionen av skidåkare från Sydney började i mitten av juli. Då hade jag hunnit bygga all träinredning i huset och naturligtvis bastun. (Klaus härstammar från Finland, red. anm.)

Säsongen var dålig för skidskolan. Vi hade ofta regn, som kändes som en varm dusch. Snön smalt bort på några timmar och man kunde se folk med skidorna på fötterna klafsa fram genom gyttjan från restaurangen till liftarna. Både lärare och elever kom ofta till lektionerna iförda regnställ. - I liftspåren hade vi lagt plastmattor. Men uppe på berget fanns det lyckligtvis snö hela säsongen.

Trots att snön ibland bara bestod av en måttligt stor och vit fläck i all leran, och trots att regnet ofta öste ner, hade vi fullt med elever i skidskolan. Australiensarna kämpade på och ville lära sig åka skidor på semestern, regn eller inte.

Skidåkning är en relativt nyupptäckt sport för det stora flertalet australiensare. Många som kom till skolan hade ingen som helst skidvana. Vi fick börja med att lära dem det mest elementära och många rekommenderades att först ta lektioner i längdåkning. Så också där hade jag många trägna elever att undervisa.

De australiensare jag hade som elever var oftast mycket positiva och trevliga, även om deras svårigheter att lära sig åka skidor kanske var något prövande emellanåt.

Arbetsdagarna som skidlärare blev alltså långa. Oftast hade jag elever från kl 08 eller 09 till kl 16.30 eller 17.30 med bara en halv timmes paus för lunch. Förtjänsten som vi skidlärare gjorde, var inte så lysande med tanke på de stundtals mycket besvärliga arbetsförhållandena.

Säsongen gick mycket snabbt i arbetets tecken. Jag hann trots det vara med i några nationella tävlingar och blev australisk mästare i Nordisk kombinerat, vilket jag upprepade under min andra säsong i Perisher.

När våren kom i slutet av september och snön slutligen försvann hade jag skrapat ihop såpass mycket pengar att jag kunde köpa mig fri från två-årskontraktet med de australienska myndigheterna och flyga hem. Det finns billiga charterresor mellan

Sydney och London med stop-overs i Bangkok eller Singapore. I fickan hade jag kontrakt både med skidskolan och hotellet för nästa år. På hotellet skulle jag jobba som bartender, allt i allo och discjockey.

Min andra resa till Australien planerade jag väl. En rysk resebyrå ordnade en resa med transsibiriska järnvägen från Helsingfors, där jag då bodde, via Moskva till Nahodka, som är hamnstaden intill Vladivostok. Sen fortsatte jag med båt till Tokyo, snabbgående tåg (210 km/h) till Osaka och flyg till Sydney via Hongkong och Filippinerna.

Den andra säsongen blev mycket snörik. Skidlärarna fick rycka ut då och då för att hjälpa till med att gräva fram liftarna, som efter snöstormarna kunde vara igensnöade ända upp till draglinan. Antalet elever i skidskolan var överväldigande.

En dag blåste det så hårt att jag höll på att bli av med tre elever från en av de många nybörjargrupperna. Vi tränade på en liten kulle vid ett stort fält. Och plötsligt tog vinden med sig de tre, som inte kunde göra en endaste sväng eller ens ploga för att sakta in farten. De for iväg så där en kilometer bort över fältet. Att bogsera dem tillbaka tog mig minst en halv timme. Man kunde inte gå i den djupa snön och de orkade inte staka sig fram i motvinden.

Det var underbart att köra längdåkningslektioner på mornarna, innan liftarna öppnat. Då var snön perfekt och solen varm. I de bladbärande träden satt papegojor och tjattrade och kängurus "gömde sig" genom att stå orörliga intill ett träd. Senare på dagen blev solen het och snön våt. Efter klockan 15 frös det på och blev is i backarna.

För längdåkning måste man valla om minst 4 gånger per dag. Så småningom köpte jag mig s k fiskfjällsskidor. De fungerade utmärkt till undervisning men löpte för dåligt till tävlingar. - Tävlingarna var alltså också vallningstävlingar.

I början av säsongen utbröt en tvådagars strejk bland skidlärarna. Skidskolan hade bytt ägare under året och den nya ägaren ville inte betala samma pris för privatlektioner, som vi kontrakterats för. Resolut marscherade vi 34 lärare in till "managern", slängde våra röda skidjackor på golvet i hans rum och gick ut. Efter två dagars överläggningar fick vi ett nytt kontrakt. Det nya kontraktet var så bra, att vi som tack beslöt att göra en fin skiduppvisning varje lördag, och dra ännu mera folk till skidskolan.

Australiens skidorter ligger till största delen på bergskedjan the Snowy Mountains. Lägger man ihop den yta som skidåkarna har till sitt förfogande i Australien, blir den större än t ex den i Schweitz. Men de australiska bergen är inte på långt när så imponerande som de europeiska. Den högsta punkten i Snowy Mountains heter Mt Kosciusco och är ca 2 200 m. Förutom Perisher Valley, som är den största skidorten i Australien med ca 12 liftar och Thredbo finns Mt Baw Baw, Mt Hotham, Charlotte´s Pass,

Efter säsongen gjorde jag en lång resa hem via Nya Zeeland och Sydamerika. På Nya Zeeland finns rätt fina skidorter fastän de inte är helt utbyggda ännu. På Sydön finns Mt Hutt och Coronet Peak bl a. Bägges högsta punkt är något över 2 000 m. Mt Cook är det högsta berget (3 764 m). Där finns flera, fina glaciärer av vilka den längsta är nästan tre svenska mil lång. Dit kom jag med hjälp av flygplan. Helikopter kan man också utnyttja, men liftar saknas. Nordön har inte så många snötäckta toppar. Men det kanske uppvägs av att man kan åka på den levande vulkanen Ruapehu, som är nästan 3 000 m hög eller på den f d vulkanen Mt Egmond (2 500 m) som är formad som en perfekt sockertopp.

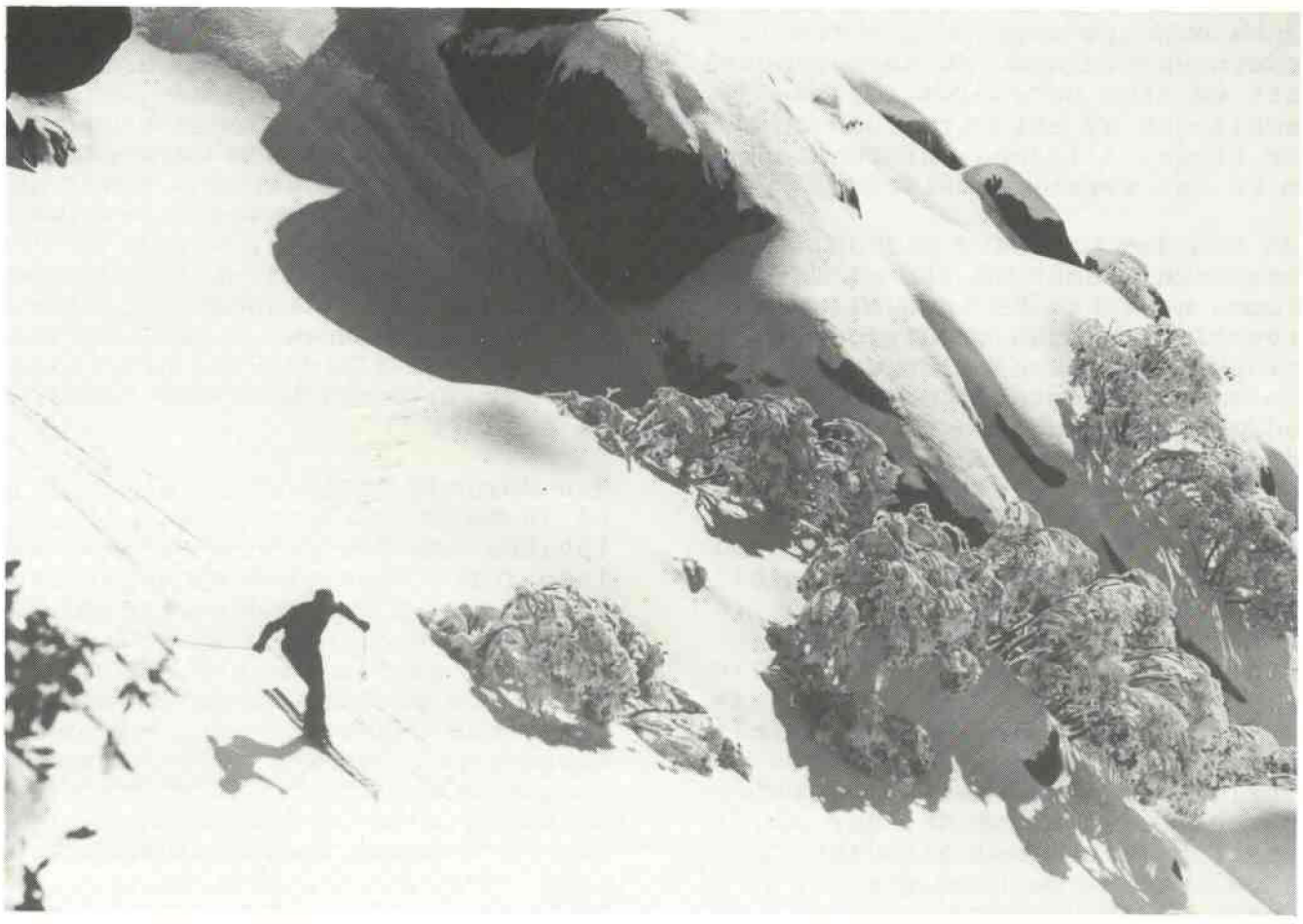

Utförsåkning i de australiska alperna. Bilden från Mt Buffalo, Victoria. Foto: Australian Embassy.

Freestyleskidåkning i skidskolan — finns det någon plats för det?

Pelle Sederholm

DÅLIG INFORMATION HAR ORSAKAT MÅNGA MISSUPPFATTNINGAR.

Freestyleskidåkning. Vad associerar man egentligen med ordet freestyle? Tänker man i första hand på hopp och volter och hur riskabelt det är? Tyvärr så är det nog en vanlig uppfattning idag. Det är först på senare år som skidåkare i allmänhet också börjat associera det med puckelpiståkning och ballet, och det är ju inte lika riskabelt.

Det har talats och skrivits en del om freestyle i massmedia. Olyckligtvis så har man i artiklarna mest ägnat uppmärksamhet åt vad man skulle kunna kalla FS:s negativa följder. Jag tror inte att det är helt obekant att det hänt en del olyckor i samband med volter. Inte här i Sverige visserligen, men nog har vi hört talas om det. Däremot har vi ytterst sällan, eller aldrig fått höra något om tävlingsutveckling eller hur FS har berikat den traditionella utförsåkningen med sina nya rörelseformer. Man har

kommit med ett helt nytt sätt att tänka och att angripa problem i modern skidteknik. FS har ju också haft en stor betydelse för utvecklingen av skidutrustningen. Den breda, allmänna informationen om FS har varit missvisande.

Vad kan det här bero på? Jo, först och främst så får vi inte glömma bort att FS inte alls har utvecklats ur den traditionella skidskoletekniken eller ur den alpina tävlingstekniken. Det har medfört att man inte kunnat använda sig av de etablerade kanaler där information om skidåkning, vanligtvis sprids. Genom att FS också är så färskt så har det från början inte funnits några böcker eller skrifter om hur man undervisar och lär sig sportens grunder.

Den organisation som företräder FS-skidåkningens intressen i Sverige, Svenska Freestyle Skidåkarnas Förening, SFSF, har väl tyvärr brottats med lite för många interna problem för att ha kunnat sprida den information och PR som sporten så väl behövt. Nu har SFSF under det sista året genomgått en rätt stor förvandling, från att ha varit den enda egentliga FS-föreningen så har man nu istället spritt ut verksamheten till lokala FS-klubbar, som blommat upp. Nu har jag svårt att tro att SFSF inom överskådlig framtid, skall kunna enas om någon undervisningshandledning i FS grunder. Om vi är intresserade så får vi nog själva inom Skidlärarföreningen suga åt oss lärdomar från USA och Canada där man hunnit längst på området.

VAD ÄR TÄVLINGSFREESTYLE?

Som säkert de flesta känner till, så utvecklades freestyleskidåkningen i USA i början av 70-talet. Sporten kallades då "Hot-Dog"-skidåkning. Ordet kommer egentligen från surfing och betyder i stort sätt att man är en "våghals". Hot-Dog ändrade sedan namn till freestyle. Känner ni förresten till att långt innan amerikanarna började göra volter på skidor så fanns det ett par norska bröder som sysslade med just det, nämligen Sigmund och Birger Ruud, kända backhoppare och utförsåkare! Deras volter och parhopp finns på en film, en av de bästa FS-filmer jag sett för övrigt. Filmen är gjord i mitten på 30-talet. Förutom bröderna Ruud så känner väl alla till Stein Eriksen, dubbel världsmästare vid alpina VM i Åre 1952. Han lär ju också ha gjort volter på skidor.

Man började tävla FS i USA i början på 70-talet. Från första början så tävlade man för pengar och man tävlade i tre discipliner:Puckelpist, Ballet och i den omdiskuterade grenen Hopp eller Luftakrobatik. Reglerna samt säkerhetsbestämmelserna för vad som är tillåtet och inte, har ändrats en hel del under årens lopp, framför allt i hopp som är riskablast. Säkerhetsbestämmelserna är alltid desamma men fortfarande kan reglerna skifta från tävling till tävling. Domarbedömningen är i stort sett densamma som tidigare,med ett fåtal undantag. För skidåkningens bästa skulle man kunna säga, så har bedömningen i t ex. puckelpist ändrats en aning. Förr kunde man få extrapoäng för spektakulära fall, medan man idag får stora poängavdrag för all typ av snökontakt med någon del av kroppen. Idag premierar man i större utsträckning än tidigare kontroll och teknik.

Puckelpiståkning; tävlas i en brant, ca 350 m lång, 30-50 m bred puckelpist. Domarna bör stå vid banans nedre ände så att de har en god överblick. Bedömningsgrunderna är: 1. Teknik och Kontroll, 2. Hastighet, 3. Hopp. Inga volter är tillåtna, endast upprätta hopp. För en så hög poäng som möjligt vill domarna alltså se åkaren göra riktiga svängar vä-hö i fallinjen, inga fotvridningar med plana skidor. Samtidigt bör han göra minst 2-3 olika hopp, som ska vara höga och långa med en säker landning, utan att åkaren tappar rytmen.

Ballet; tävlas i en välpreparerad pist med lagom lutning. Längden bör vara 300 m, trenden går dock mot allt längre backar. Bredden bör vara 50 m. Bedömningsgrunderna är: 1. Trickens tekniska svårighetsgrad, 2. Kontinuitet och tempo, 3. Koregrafi och följsamhet till musik d v s artistiskt utförande. Bedömningen går till ungefär som i konståkning på skridskor. För så god överblick som möjligt så bör domarna stå vid backens nedre ände.

Hopp eller Luftakrobatik; slutligen, utförs i en rad olika hopp, som man väljer beroende på vilken typ av manöver man tänker göra. Vanligtvis tävlar man i två till tre omgångar. Varje tävling föregås av hårda säkerhetskvalifikationer, där domarna bedömer om den tävlande, med stor säkerhet kan göra de manövrar han tänker ställa upp med i tävlingen. Innan tävlingen börjar måste också varje tävlande lämna in en s k "flight-plan" till tävlingsledningen. Detta för att man skall kunna kontrollera om den tävlande har kvalificerat sina hopp och dels för att domarna skall veta vad han tänker göra för hopp. Bedömningsgrunderna är: 1. Uthopp, 2. Form och utförande i luften, 3. Landning. Hänsyn tas också till höjd och längd. Landningen skall vara säker, fall eller kroppskontakt med snön resulterar i stora poängavdrag. För slutligt resultat multipliceras sedan den sammanlagda poängen med hoppets svårighetsgrad.

En del av er kanske kände till det här om tävlingsformerna i FS redan. För er som inte hade det så klart för er, hoppas jag att ni nu fått mera kött på benen. För er som undrat över skidlängderna inom FS kan jag ju nämna att man på senare år märkt en trend mot längre skidor i puckelpist, d v s fullängdsskidor. I ballet blir dock skidorna bara kortare och kortare (140-130 cm är vanligt idag), medan stavarna bara blir längre och längre (från 140 och uppåt). Att stavarna blivit så långa beror på att man idag använder dem mer att skjuta ifrån med, än tidigare.

FREESTYLE FÖR SKIDSKOLAN?

Går det nu att göra freestyle till en folksport? Inte i den bemärkelsen att man en dag kommer att ha skidskoleavslutningar i form av hopptävlingar. Måhända skulle det gå att göra det i form av enklare puckelpist och ballettävlingar? I vilket fall som helst kommer det att dröja. Än så länge så tror jag att den här typen av tävlingar bara hålls efter s k FS-camps. Samtidigt tror jag det är för tidigt att utöka skidskolan med specialinriktad FS-undervisning, d v s att undervisa FS för att träna sina elever till FS-åkare. Naturligtvis kan det vara motiverat att ha en specialinriktad FS-grupp i någon enstaka skidskola på en skidort där efterfrågan för en sådan undervisning är väldigt stor. Exempel på en sådan plats skulle kunna vara Sälenfjällen eller Åre. Det är ju ställen dit många storstadsungdomar reser, för det är ju faktiskt i Stockholm, Göteborg och Östersund som det största FS-intresset finns. För övrigt så är det inte så intressant. Det är ju dock en väldigt liten grupp skidåkare man kan vända sig till med den typen av undervisning, nämligen den bättre, samt den avancerade åkaren. De är ju inte den vi har mest av i våra skidskolor precis. På längre sikt kanske man skulle kunna locka en del av dessa med FS, men då måste vi satsa hårt på vidareutbildning på området, så det kommer nog att dröja.

Nej, min tanke har aldrig varit att gå på något korståg för FS. Det är klart att sporten ligger mig väldigt varmt om hjärtat. Men det som intresserat mig mest som skidlärare, är hur man skulle kunna komplettera den nuvarande skidundervisningen med dessa nya rörelseformer.

Freestyle, framför allt baletskidåkning, har hjälpt mig själv till ökad rörelsemedvetenhet så att jag nu bättre än tidigare förstår vad jag egentligen sysslar med när jag åker normalt. Varför skulle då inte ballet kunna vara nyttigt för en skidåkare som inte prövat på det? Jag törs påstå att alla typer av elever kan dra nytta av enklare balletövningar. Om man bara börjar rätt och använder övningarna på rätt plats kan man hjälpa eleven att träna upp kantkänslan, tryckkänslan d v s trycköverföring,(belastning och avlastning) samt inte minst balansen. Man kan också se det på det här sättet att man genom hjälp av balletövningar kan försätta eleverna i normalt sett ovanliga skidsituationer som han lär sig klara av. Han får m a o en ökad säkerhet.

Utgångspunkten, om man bestämmer sig för att använda sig av balletövningar i undervisningen, bör vara att man skall kunna göra det med alla typer av elever, oberoende av deras storlek, färdighetsnivå, ålder eller vad de har för utrustning. Man kan väl säga att min utgångspunkt skiljer sig lite från den man har i Canada och Nordvästra USA där man hunnit längst med FS-undervisning. Där har man nästan helt riktat in sig på den bättre nöjesåkaren och den avancerade åkaren.

Accepterar man nu tanken på freestyle i form av balletskidåkning i skidskoleundervisningen får man naturligtvis inte glömma det som skett i den traditionella skidundervisningen på senare år. Nu får eleven alltid stå i centrum och man situationsanpassar undervisningen efter hans behov. Precis som man har en viss svårighetsstegring av rörelserna i den traditionella skidskolan så bör man ha en liknande stegring av balletövningarna. Här är ett förslag på en progression som jag delvis lånat från den bok som grundligast behandlar inlärning och undervisning av fresstyleskidåkningens grunder. Boken är amerikansk och heter "FREESTYLE SKIING - THE FUNDAMENTALS", författarna är John Mohan & Walt Hiltner, båda två från Seattle, Washington i nordvästra USA där de är mycket aktiva i den nv. regionen av den amerikanska skidlärarföreningen.

1. Baklänges skidåkning i plog och plogsvängar.
2. Piruetter 360 grader på båda skidorna
3. Åkning på innerskidan samt svängar på innerskidan. Överhuvudtaget skidåkning på en skida.
4. Övningar med korsade ben samt vissa piruetter på en skida.

Alla de här övningarna är sådana som man kan göra utan några krav på någon speciell utrustning. Fortsätter man, så blir övningarna för svåra att utföra med en vanlig skidutrustning, vilket ökar kravet på speciella balletskidor. Man närmar sig vad man skulle kunna kalla en renodlad FS-skidskola, som mera hör till avancerad skidåkning. Förutom de balletövningar jag redan nämnt, så finns det ett antal, vad man kallar "snökontakt-trick" som man med fördel kan använda, inte minst för att hjälpa sina elever komma över osäkerhet och rädsla att falla.

Några saker man bör tänka på vid undervisningen av grundövningarna i ballet är:

1. Man behöver aldrig säga att övningen har med FS att göra. Det kan skrämma vissa elever och det försöker vi ju undvika, eller hur?. Oftast spelar det ingen roll hur enkel övningen är, vissa människor har förutfattade meningar ändå.
2. Träna alltid snett över backen och gör övningarna ex piruetter, upp mot backen. Risken att man slår sig är mindre, om man faller på sidan än rätt utför. Sedan är det mycket enklare att kontrollera farten. Det här kräver att man är mer observant på de åkare som kommer uppifrån än

tidigare. De kan ha det betydligt svårare att avgöra vad du och dina elever tänker göra. Så välj terrängen väl.

3. För att ytterligare öka säkerheten kan man se till att eleverna tar händerna ur handremmen på staven. Det är lättare att fastna med staven i en balletövning än vid normal skidåkning.
4. Börja alltid lektionen med en god uppvärmningsgymnastik. Precis som före vilket skidskolepass som helst.

Det här är bara några av de erfarenheter jag gjort när jag arbetat med ballet i min undervisning. Tänkte jag bara efter, så kommer jag säkert på fler. Ta dem för vad de är, några goda råd. Det enda som behövs sedan, det är lite fantasi och sunt förnuft. Walt Hiltner brukar uttrycka det så här:

- Shake it and bake it,
  it you can´t make it,
  fake it. -

Användningen av ballet i skidskolan får inte bli något självändamål. Man skall välja övningarna så, att man hjälper eleven till ökad säkerhet, medvetenhet och skidfärdighet.

Nu vet jag att freestyleskidåkning alltid varit något speciellt. I viss mån kan jag väl hålla med den ledare i Svenska Skidförbundet som för några år sedan kallade freestyleskidåkarna för "skidåkarnas hippies". Samtidigt kan jag hålla med om att det är få freestyleskidåkare som gjort god PR för sporten. Men är det inte så att vi traditionella skidåkare och skidlärare fäst oss vid utövarnas person, istället för att titta på vad de egentligen sysslar med. Trots allt så ser vi ju en och annan freestyleåkare som också behärskar skidåkningens grunder. Varför då inte intressera oss lite för det han kan?

Det är egentligen fel att begränsa begreppet freestyle till de tre disciplinerna puckelpist,ballet och hopp. Visst brukar jag känna mig "HIP" och "FREE" och allt vad det heter, när jag "bränner" nerför en brant puckelpist. Men tro mig eller ej, jag kan ju känna exakt likadant när jag åker djupsnö, smörar utför en välpreparerad pist eller då jag åker portar. Vi är nog alla lite "freestyle" om vi bara tänker efter. Låt oss sudda ut gränserna mellan traditionell skidåkning och freestyle och acceptera det som en rolig form av alpin skidning!

Som avslutning vill jag återge några rekommendationer från ISIA-mötet, som hölls i Banff i Canada våren -77. Jag tycker att de väl belyser mina erfarenheter och åsikter. Bland annat sa man: "Säkerhet är bemästrad osäkerhet. Lär man sig klara av svåra situationer så åker man alltid säkrare i normala situationer." - Vidare sa man."Den traditionella skidåkaren rör sig framåt och åker mycket på ytterskidan. Lär man sig även att utföra riktningsförändringar och svängar på innerskidan, att åka bakåt och att hoppa så berikar man sitt rörelseregister betydligt".

Kurs Alpha i Riksgränsen

Staffan Lundström, Eva Lundström, Pelle Eklund

Under tiden 2-6 maj 1978 arrangerades i Riksgränsen/Katterjåkk en fortbildningskurs för svenska skidlärare, utbildare och "fortbildare". Syftet med kursen var att ge deltagarna inblick i och fördjupade kunskaper i amerikansk skidundervisning. Friluftsfrämjandets lokalavdelning i Kiruna stod som arrangör av kursen och sponsor och ekonomisk ansvarig var föreningsmedlemmen Ulf Edborg från Vail/Colorado Springs, USA.

Från Amerika deltog som lärare på kursen:
Horst Abraham - Vice president och ansvarig för utbildning inom PSIA (Professional Ski Instructors of America). Teknisk direktör för skidskolan i Vail, Colorado.
Stu Cambell - Ordförande i PSIA:s tekniska kommitté. Författare till boken "Ski with the big boys". Teknisk direktör för skidskolan i Stowe, Verm.
Mike Porter - Direktör för skidskolan i Alpine Meadows, Californien. Chef och coach för USA:s demonstrationslag för Interski, 1979.

Jens Husted - Supervisor för skidskolan i Vail, Colorado. Medlem av USA Demonstration Team.
Chris Ryman - Skidlärare i Vail från och med säsongen 1978-1979. Tidigare verksam i Snowbird, Utah. Professionell tävlingsåkare i Procirkusen den senaste säsongen.

Dessutom deltog som "observatör" skidskoledirektören för skidskolan i Vail, Bob Gagne.

Utbytet och samarbetet med amerikanarna, som får betecknas som unikt, är i en första omgång planerat att pågå under tre år i rad. Nästa Alpha-kurs är förlagd till Björklidens Turiststation och kommer att äga rum under vecka 18, 1979.

Här följer ett sammandrag av vad vi uppfattat som det viktigaste och mest intressanta under kursen.

AMERIKANSK SKIDSKOLA.

Vad utmärker amerikansk skidskola/skidundervisning? Helt kort kan man säga att ATM, den amerikanska skidskolan som främsta mål har att sätta eleven i centrum. Den försöker också ge svar på frågor som rör skidåkning/undervisning som normalt ligger utanför vår tankesfär. Detta innebär att man ej betonar någon speciell teknik, ej heller finns där någon egentlig röd tråd, utan skidskolan kan betecknas som en rik, bred, teknisk, dynamisk och ständigt växande, oberoende av fysiska färdigheter, vilka sammanfattas under benämningarna:
1. att kantställa skidorna
2. att vrida skidorna
3. att reglera skidornas tryck mot underlaget

Övergripande för dessa tre så kallade grunder är balansen.

Den amerikanska skidskolan - ATM The American Teaching Method, sammanfattas idag i tre skrivna handböcker.
Del 1. "American Teaching Method"
a) Ger instruktören exempel på övningar som leder mot speciella mål - teknisk stegringsföljd.
b) Ger instruktören en "begränsad" syn på skidåkning/skidundervisning.

Del 2. "American Teaching Method Part 2 Progression and Ski. Mecanics.
a) Förutsätter mekaniska/tekniska kunskaper, men är mer metodiskt uppbyggd än del 1.
b) Motto: enkelt och tekniskt okomplicerat.
c) Betoning på dialog i stället för monolog.

d) Elevens sätt att agera, hans/hennes förståelse för vad han/hon gör, är det som leder instruktören - detta kräver flexibilitet.

Del 3. "American Teaching Method, Methodology".

a) Tar upp sanningar och myter i skidundervisningen.
b) Behandlar mera ingående metodik - psykologi.

Allmänt kan man vidare om amerikansk skidskola säga att det tidigare var en stark betoning på undervisningsmetoder. Idag ligger tonvikten på hur vi lär motoriska färdigheter och förhållandet/sambandet mellan kropp och tanke. Man liknar här inlärningsprocessen vid en spiral(se fig). Att lära är att samla erfarenhet, "här och nu", vilket bygger på känslan och upplevelsen i det man gör. Att förstå, att bli medveten om vad som händer och sker, är också av största betydelse.

Inlärningsspiralen

Varje instruktör måste ha "baskunskaper", utifrån vilka han/hon själv måste lösa varje uppkommen situation i syfte att hjälpa varje elev att lära. Det är detta vi brukar kalla för situationsanpassning.

GRUPPARBETSUPPGIFTER.

Teoripassen hade dels formen av storklassföreläsning, dels av grupparbeten. Här följer en kort sammanfattning av två av grupparbetsuppgifterna.

Uppgift 1. Vilka mål sätter vi upp i vår skidundervisning? Exempel på framkomna mål:

Kurs Alphas amerikanska kurslärare, Riksgränsen maj 1978.
Mike Porter, Chris Ryman, Stu Campell och Jens Husted.
Horst Abraham, ledare för gruppen saknas på bild.
Vännerna från USA introducerade en lättsam stil i umgänget med eleverna.
Här utprovas nystickade Stenmarksluvor, kursdeltagarnas gåva till lärarna.

- Känsla att lyckas
- Att göra vad eleven vill jag skall göra
- Ha trevligt
- Regler(säkerhet) för skidåkning
- Elevens behov och önskemål bestämmer målen
- Hjälpa eleven bli bättre
- Att lära människor hur de lär från andra
- Kunskap om utrustning
- Vad händer,när det svänger?
- Bygga upp medvetenhet/känslan att lyckas
- Göra eleven glad
- Bygga upp självförtroende
- Motivera eleven
- Få eleven att klara sig på egen hand
- Ge en uppgift som eleven klarar av
- Få eleven att komma tillbaka
- Få eleven att lära sig själv

Uppgift 2. Vad är progression, utveckling? Exempel på vad kursdeltagarna menade med progression:
- Att göra något bättre
- Hur man kopplar metodiken till utvecklingen
- En progression skall innehålla fundamentala saker, vara flexibel
- En progression kan vara en väg att gå, att utforska, att utveckla
- En progression är ett sätt att göra saker, att nå en viss situation
- En progression är en plan, en strategi
- Progression är att vara flexibel, öppen, att experimentera

KARTLÄGGANDE AV DEN PERSONLIGA INLÄRNINGSSTILEN:

Genom att gradera och rangordna givna ord, som stämde eller inte stämde överens med den egna inlärningen, kunde man kartlägga den egna personliga inlärningsstilen. Detta var ett mycket intressant försök, som tydligen också stämde väl in på de flesta deltagarna.

Syftet med testet är, förutom att få fram den personliga inlärningsstilen, att öka medvetenheten om hur jag själv lär. Medvetenheten, säger amerikanarna, ligger som grund för den personliga fortsatta utvecklingen. Testet ger alltså utslag om jag exempelvis är en extrem "Doer", "Feeler" o s v eller om min inlärningsstil omfattas av flera av de fyra ytterligheterna (se fig).

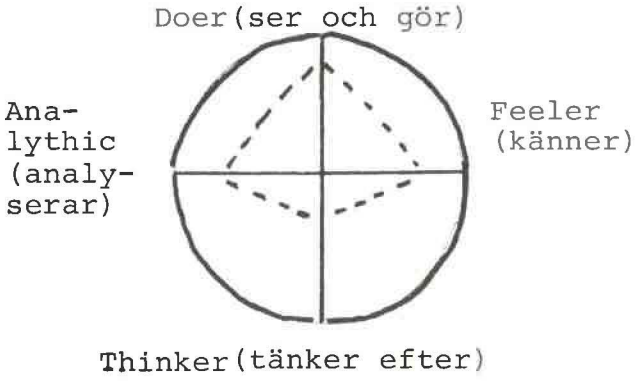

INNER GAME - INNER SKI.

Inner - Gamefilosofin som ju lanserades i Amerika för ca tre år sedan, berördes mycket litet under kursen och togs egentligen upp endast i anslutning till en fråga från en av kursdeltagarna.

Inner Game, eller Inner Ski som det kallas i skidsammanhang, med vilket man kort och gott kan sätta likhetstecken - naturlig inlärning, dominerar inte längre den amerikanska skidhorisonten. När tankegångarna, idéerna från Gallways bok "The inner game of tennis" skulle föras över på undervisningen i skidbackarna, så blev erfarenheterna ej enbart positiva. De problem som uppstod har man idag fått distans till, man har tagit lärdom och behållit det positiva som "The Inner Game-Ski" förde med sig. Så här sammanfattar amerikanarna själva vad de lärde från "The Inner Game":

1. Vi vet idag vad vi gör, känner och erfar ute i våra skidbackar - vi har med andra ord ökat vår skidmedvetenhet.
2. Vi har blivit medvetna om att vi måste bli mer medvetna.
3. Vi lär mycket från varandra. "Eleverna lär mer från varandra, än vad de lär från sin lärare."

En annan mycket bidragande orsak till att "The Inner Ski" inte blev vad många kanske hade trott (en revolution inom skidundervisningsområdet), var den starkt ökande kommersialisering som följde i "rörelsens" spår eller som Stu Cambell uttryckte det hela: "Jag har skrivit några böcker om skidåkning. Tänk er att jag också skulle skriva en bok om tennis. Jag vet en hel del om skidåkning, men jag vet ingenting om tennis".

RÄTT OCH FEL.

Det klassiska, traditionella sättet att undervisa är att gå från punkten A till punkten B(se fig).

Om man betraktar sträckan mellan A och B, som här också kan få symbolisera själva inlärningsprocessen, som det "rätta" i skidåkning, så har man byggt upp vad man skulle kunna kalla för en standard. När något avviker från denna standard så säger vi att det är "fel". Eftersom man i Amerika idag inte ser på inlärningsprocessen så enkelt, utan mer ser den som tidigare har nämnts, spiralformigt, d v s ett samlande av en mängd olika erfarenheter, så går man också mer ifrån att tala om begreppen "rätt och fel". För vad är egentligen rätt och fel i skidåkning?

I stället betonar man det som redan är bra, det positiva i det eleven gör ute i skidbacken och försöker att bygga upp och förstärka de goda vanor som alltid finns hos varje elev.

BARRIÄRER FÖR INLÄRNING.

Det finns en mängd olika faktorer som försvårar och hindrar elever från att lära. Exempelvis på sådana hinder togs upp under kursen och diskuterades ingående. Det gäller för läraren att vara väl medveten om de vanligaste inlärningshindren. Man betonade här särskilt att "eleven lär när han/hon är redo att lära och inte när läraren är redo att undervisa". Detta är ett av många exempel på vad som menas med att ha eleven i centrum.

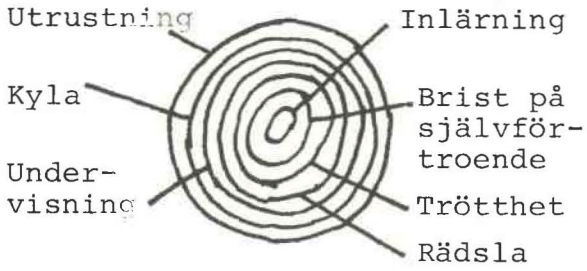

GRUPPINDELNING.

Att i skidskolor runt om i världen dela in skidelever i grupper, utgör alltjämt ett problem, speciellt då om man ser det från elevens sida. Det allra vanligaste och kanske också det effektivaste sättet att dela in elever i grupper, är att göra detta via så kallad uppåkning. Eleverna får alltså "visa upp sig" på en sträcka i skidbacken och placeras därefter in i grupper med hänsyn till skidfärdigheten. Syftet är ju att ur färdighetssynpunkt, få så jämna och homogena grupper som möjligt. Nu vet man att väldigt många elever i situaionen där de måste "åka upp" och betittas av alla övriga, upplever detta som något väldigt obehagligt och negativt. Därför pågår ständigt, åtminstone i Amerika, försök med att finna nya, bättre indelningsvägar.

På Alpha-kursen fick deltagarna vara med om ett försök till annorlunda gruppindelning. Grundförutsättningen var tre huvudgrupper:

A. Mycket skidåkning i högt tempo. Mycket lite diskussion.
B. Mycket skidåkning, men man stannar upp och diskuterar ibland.
C. Skidåkning, men här kan diskussionerna dominera.

Här fick deltagarna själva välja vilken grupp de ville gå till. Inom respektive huvudgrupp gjordes sedan en slumpmässig indelning och resultatet blev att vi fick två grupper från A och tre grupper från B. Det blev ingen C-grupp. Det intressanta med detta var(för amerikanarnas del) att en månad tidigare, på amerikanarnas National Ski Academy, där samma gruppindelningsmodell hade tillämpats, så fick man exakt samma resultat som man nu fick i Sverige, med svenska skidlärare, Från amerikanskt håll så sades det efter avslutad kurs, att nivån på deltagarnas kunnande och sättet att arbeta, i stort var identiskt med deras egen National Ski Academy.

PRAKTISKA ÖVNINGAR I BACKEN.

De övningar som tillämpades och praktiserades ute i backarna, syftade främst till att ge deltagarna känsla och upplevelse i skidåkningen och därmed kanske öka medvetenheten om vad som händer och sker, orsak och verkan. Många av övningarna hade dessutom funktionen att vara "självkorrigerande". d v s de avsåg att direkt ändra på ett visst skidbeteende. Några av övningarna slutligen, betonade särskilt den "mentala sidan i skidåkningen".

- Åkning med uppknäppta kängor: Ger känsla för hur vi står på skidorna. För elever med framvikts- resp. bakviktsposition är denna övning självkorrigerande, den ger också ökad medvetenhet om de tre färdigheterna att kantställa, att vrida och att trycka. Övrigt - känns bekvämt, leder naturligt till öppen skidföring och medför en försiktig åkning.

- I stället för "uppvärmningsåk": Gå tillbaka i tiden till när du var sju år gammal. Du befinner dig i klassrummet. Längst fram har du svarta tavlan som är delad i två halvor. Du går fram till tavlan och på den vänstra halvan skriver du upp allt som är negativt i skidåkning - sudda sedan ut det. På den andra halvan skriver du upp allt positivt - det suddar du också ut. Nu går vi ut i backen och börjar från scratch: Någon passerar förbi dig som du gärna skulle vilja efterlikna (idol el. likn.). Du åker efter den personen, kommer allt närmare, du åker in i och är nu den personen och åker vidare". Okey alla, nu åker vi alla iväg! Uppföljning: vem efterliknar ni? Övningen leds av skidläraren och deltagarna står böjda över stavarna med sänkt huvud och slutna ögon. När tillsägelsen,"Nu åker vi" kommer,ger sig alla iväg. Spontana reaktioner efter avslutad dag: "Uppvärmningsåket var dagens bästa!"

- Vad tänker ni på när ni åker skidor? Tänk på vad ni tänker på under nästa åk! (omgivning mm)

- Åkning två och två. Den som åker efter iakttar den framförvarande och ger ev. tips och kommentarer. Efter halva backen eller efter ett åk så byter åkarna uppgifter. Summing up: Kände du igen något i kamratens åkning som stämde med din egen åkning? Vad skiljde?

- "Orangutangsvängar"- Hur ser en orangutang ut? Släpp loss känslorna! Kortsvängar som en orangutang, fattning långt ner på stavarna - djup ställning. Hur låter en orangutang? Lägg till ljudet i åkningen! Summing up: "Det är lättare att svänga när man låter", man kan ex. sjunga när man åker eller ge ifrån sig "andra ljud".

- Åkning två och två med fattning om stavarna mellan sig. Instruktion: den övre åkaren strävar att svänga uppåt backen, den nedre försöker dra ner den övre åkaren. Syfte: Ge känsla och feedback för riktig kantställning och belastning. Inget "överdrivet" höftarbete. Korrigeringsövning för personer med dylika problem(oftast kvinnor).

- Efter ett åk. Tänk på allt posi-

tivt! Vad gjorde åket så bra? Feedback från varandra. Tänk på allt negativt! Vad var det jag gjorde "fel".

- Tänk bara på din egen skidåkning, bry dig bara om dig själv och ingen annan.

- I samband med skidundervisning. Använd inga fackuttryck utan bara dina egna ord (liknelser, symboler).

- Åkning i puckelpist med uppknäppta kängor och stavarna liggande på löst böjda armar. Syfte: Hålla överkroppen stilla och låta benen arbeta.

- Är denna snö svår att åka i? Varför? Vad skulle du säga till en elev? Hur skulle du undervisa honom/henne?

UTVÄRDERING AV KURSEN.

Efter avslutad kurs ombads deltagarna att besvara ett antal frågor, vars svar avsåg att ligga till grund för planeringen och genomförandet av nästa Alpha-kurs, den i Björkliden 1979. Här följer de frågor deltagarna hade att besvara och en redovisning av de vanligast förekommande svaren.

Fråga 1. Vad tycker du har varit bra, speciellt bra på kursen?
Svar: Instruktörerna, diskussionerna - kommunikationen mellan lärare och deltagare - undervisningen - snöförhållandena - amerikanarnas sätt att framföra sin idé - den öppna atmosfären - det avspända, men flexibla programmet - teoripassen.

Fråga 2. Vad tycker du har varit mindre bra på kursen?
Svar: Det pressade tidsschemat - liftköerna - transporterna mellan Katterjåkk/Riksgränsen - vädret - passiviteten under teoripassen - för många på varje rum - pressat program.

Fråga 3. Vad anser du om Katterjåkk/Riksgränsen som kursplats? Fördelar, nackdelar.
Svar: Förläggning och kursplats bör ligga på annan plats - trång förläggning - säker snötillgång - dåliga liftar - långa avstånd - tidsförluster med transporter/promenader mellan K/R - billigt pris - OK - teoripassen på samma ställe - dåligt preparerade backar - trevliga måltider och bastutider.

Fråga 4. Vad anser du om arrangemanget: arrangör, kursinbjudan, uttagning m m?
Svar: Bra - kursen skulle ha arrangerats av Skidlärarföreningen - kursinbjudan bra - arrangemang bra - överrepresentation från Norrbotten - uttagningen kan man ställa sig frågande till - prestige i kursen - bra mat.

Fråga 5. Vad anser du om tidpunkten för kursen? Annan tidpunkt?
Svar: Mitten av april lämpligare - tidigare - bra tidpunkt - OK - för tidigt - alla har inte stängt för säsongen - bra, går lätt att ta ledigt.

Fråga 6. Har kursen haft innehåll som har varit någonting helt nytt för dig?
Svar: Delar av de teoretiska inslagen med Horst - vissa undervisningsövningar - några av övningarna i backen - lite av tekniken de presenterade - metodiken - känslan att stå "rätt" på skidorna.

Fråga 7. Övrigt.
Svar: Instruktörerna visste verkligen vad de pratade om - hoppas på fortsatt samarbete.

Instruktörernas enkla sätt att framföra annars komplicerade resonemang, helt och hållet ett positivt intryck och mer av denna form av kurs.

Kontakten mellan kursdeltagarna har ytterligare förstärkts,

vilket längre fram kan leda till ett mer enat Skidsverige. Ett härligt och positivt ledarskap.

Ett härligt exempel på hur kurser skall fungera - få alla engagerade och diskussionsvilliga, ledarna mycket kunniga, trevliga och de har även lyssnat på "våra" åsikter.

En"fräsig" kurs!

Gruppledarna: Mycket bra, positiva
" Mycket bra, pedagoger
" Mycket bra, skidåkare
" Tekniskt mycket duktiga.

Dåligt förberedda amerikaner beträffande flexibla alternativ i programmet,när ändringar var tvunget att göras.

Föreningens styrelse genom åren

1957	Interimstyrelsen	Olle Rimfors ordf.	AU } Arbetsutskottet
		Calle Briandt sekr	AU }
		Curt Paulsson	AU }
		Elsa Weise	
		Sune Nilsson	
		Torsten Kjessel	
1958	Första ordinarie	Olle Rimfors ordf	
		Curt Paulsson sekr	
		Affe Westman kassör	
		Calle Briandt	
		Torsten Kjessel	
		Sune Nilsson	
1959	samma som 1958?	Se ovan (säkra dokument saknas om styrelsen)	
1960		Olle Rimfors ordf	
		Calle Briandt vice ordf	
		Acke Fahlén sekr	
		Affe Westman kassör	
		Curt Paulsson	
		Torsten Kjessel	
		Ella Strömstedt	
1961		Olle Rimfors ordf	
		Acke Fahlén sekr	
		Calle Briandt	1 år
		Sune Wehlin	
		Åke Ditzinger	
		Curt Paulsson	
		Gunnar Hökstedt	
1962		Olle Rimfors ordf	
		Calle Briandt	2 år
		Håkan Åhsell	
		Acke Fahlén	
		Åke Ditzinger	1 år
		Curt Paulsson	
		Gunnar Hökstedt	

1963	Curt Paulsson ordf	
	Barbro Nilsson	2 år
	C E Rydberg	
	Calle Briandt	1 år
	Håkan Åhsell	
	Acke Fahlén	
1964	Curt Paulsson ordf	
	Calle Briandt	2 år
	Håkan Åhsell	
	Acke Fahlén	
	Åke Ditzinger	1 år
	Barbro Nilsson	
	C E Rydberg	
1965	Curt Paulsson ordf	
	Åke Hedlund	2 år
	C E Rydberg	
	Hans Erik Hansson	1 år
	Calle Briandt	
	Håkan Åhsell	
	Acke Fahlén	
1966	Christer Haase ordf	
	Mats Carlsson	2 år
	Bosse Lundberg	
	Uno Höök	
	C E Rydberg	1 år
	Åke Hedlund	
	Hans Erik Hansson	
1967	Christer Haase ordf	
	Åke Hedlund	2 år
	Hans Erik Hansson	
	C E Rydberg	
	Uno Höök	1 år
1968	Mats Carlsson ordf	
	Bosse Lundberg	2 år
	Nils Fresk	
	Kjell Åkerström	
	Hans Erik Hansson	1 år
	Åke Hedlund	
	C E Rydberg	
1969	Mats Carlsson ordf	
	Hans Erik Hansson	2 år
	Torsten Söderhorn	
	Åke Hedlund	
1970	Mats Carlsson ordf	
	Nils Fresk	2 år
	Stig Rönngren	
	Kjell Åkerström	
1971	Mats Carlsson ordf	
	Hans Erik Hansson	2 år
	Åke Hedlund	
	Torsten Söderhorn	
	Nils Fresk	1 år
	Stig Rönngren	
	Kjell Åkerström	

1972	Jan Grauers ordf	
	Ronald Crawford-Currie	1 år
	Gunnar Engwall	
	Magnus Granhed	
extra årsmöte 1972, nya stadgar	Jan Grauers ordf	
	Torsten Söderhorn	2 år
	Hans Erik Hansson	
	Gunnar Engwall	
	Ronald Crawford-Currie	
	Magnus Granhed	
	Dick Wälivara	
1973	Jan Grauers ordf	
	Dick Wälivara sekr	
	Ronald Crawford-Currie	
	Magnus Granhed	
	Torsten Söderhorn	
	Gunnar Engwall	

1974	Jan Grauers ordf	
	Dick Wälivara	2 år
	Ronald Crawford-Currie	
	Magnus Granhed	
	Torsten Söderhorn	1 år
	C E Rydberg	
	Rune Sundmark	
1975	Jan Grauers ordf	
	Lena Daabach	2 år
	Torsten Söderhorn	
	Rune Sundmark	
1976	Gösta Lissola ordf	
	Ingemar Hellström	2 år
	Bengt Erik Nyhlén	
	Carl Johan Evers	
1977	Pinnen Wilhelmsson ordf	
	Rune Sundmark	2 år
	Erling Norberg	
	Toni Koning	

FÖRTECKNING ÖVER ORDFÖRANDEN OCH SEKRETERARE 1958-78.

Ordföranden för föreningen:

Olle Rimfors	5 år	1958-62	Åre
Curt Paulsson	3 år	1963-65	Åre
Christer Haase	2 år	1966-67	Östersund
Mats Carlsson	4 år	1968-71	Östersund
Jan Crauers	4 år	1972-75	Stockholm
Gösta Lissola	1 år	1976	Stockholm-Sälen
Sven Erik Pinnen Wilhelmsson	2 år	1977-	Furnäsdalen

Sekreterare för föreningen:

Curt Paulsson	1 år	1958	Åre
Acke Fahlén	7 år	1959-65	Åre
Åke Hedlund	7 år	1966-72	Östersund
Ronald Crawford-Currie t f	-	1972	Järpen
Dick Wälivara	3 år	1973-75	Uppsala
Ingemar Hellström	3 år	1976-	Östersund

TURFOTO
© Åke Hedlund 063-851 80
Gåsenv. 57, S-831 72 Östersund

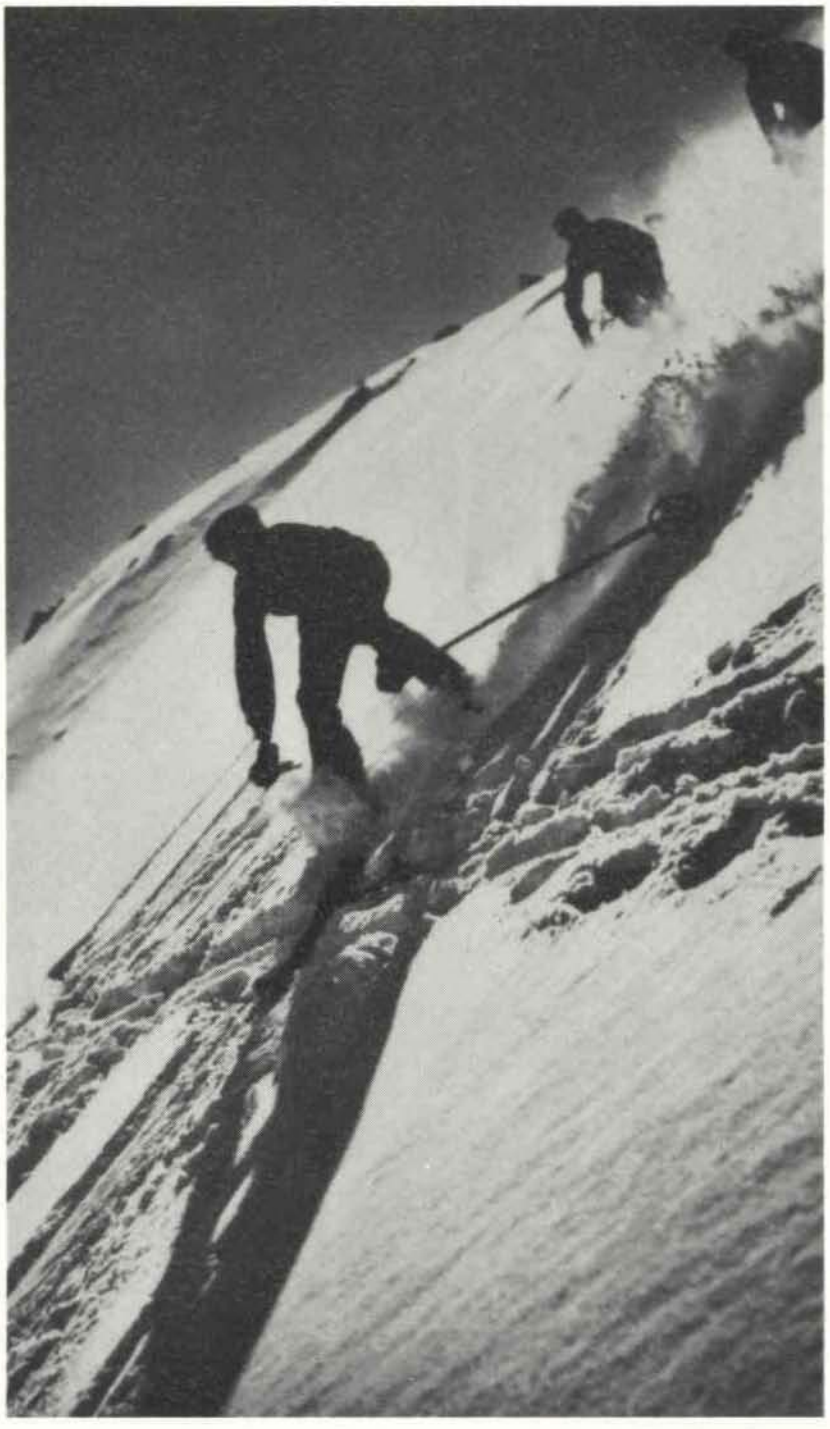

Pris 15:—